

Jungshoved

For 40 år siden

Januar 1979

Januar 2019

Nr. 1

Marts 2019

Årgang 15

INDHOLD	REDAKTION
Løst og fast4	Knud Jacobsen, ansvarshavende
Jeg bor på Jungshoved men arbejder i7	Tlf.: 22 21 55 25
Nyt fra Jungshoved skole9	E-mail:
Syng Sammen Aften10	knudjacobsen@gmail.com
Foreningen Norden11	Hanne Rasmussen
Fastelavnsfest og påskesjov12	Tlf.: 25 11 40 87
Nyt fra Pensionistforeningen13	E-mail: duevangen@gmail.com
Spiseklubben14	Merete Siegumfeldt
Nyt fra naturvejlederen14	Tlf.: 20 65 29 30
Lokalrådet orienterer16	E-mail:
Affaldsindsamling19	merete.siegumfeldt@gmail.com
Nyt fra natur- og turudvalget20	Kirsten Thomsen
Bog anmeldelse22	Tlf.: 41 41 43 75
Den 3. smed Poul Larsen24	E-mail:
Jungshoved rundt på cykel35	kirstenthomsen1@outlook.dk
Med grabberne i Jungshoveds muld36	Frede Jørgensen
Vinterhavens fugle39	Deadline for indlæg til næste nummer: 20. april 2019
Fugle på Jungshoved40	Forside: Henrik Hansen
Kunstner på Jungshoved42	Tegninger: Lise Jacobsen
Vævebog tur-retur48	Opsætning: Henrik Hansen
Kirke og menighedsråd50	
Årets gang i Jungshoved kirke52	
Forårets arrangementer55	Støt bladet i din netbank
Ting ta'r tid (om orglet i kirken)54	Kontonummer:
Praktiske oplysninger57	6140-0004064737
Kontakt til kirkens personale58	Årsabonnement: 175 kr.
Gudstjenester59	Henvendelse til Knud Jacobsen.
Jungshovedkalender60	
Synspunkter i bladet står for forfatterens egen regning og deles ikke nødvendigvis af redaktionen. Redaktionen forbeholder sig ret til at bearbejde og forkorte læserindlæg. Læserindlæg skal afleveres inden deadline og kan være skrevet i hånden, på skrivemaskine eller på pc. Indlæg skrevet på pc gerne i Word, Wordpad eller Pages . Billeder til indlæg skal være forsynet med tilladelse fra ophavsrettens indehaver.	
Bladet udkommer i ca. 725 eksemplarer og omdeles først i marts, juni, september og december. Bladet udgives af Jungshoved Menighedsråd, Jungshoved Lokalråd og Styregruppen for Jungshoved Skole. Tryk: MicroForma	

Kære læser,

Selv om dagene hurtigt bliver længere, og man med lidt god vilje kan begynde at glæde sig til foråret, kan det stadig være rart at hygge sig med lidt god læsning inden døre. Her kommer et nyt blad fuld af spændende og interessante beretninger fra vores lokalområde. Som altid finder du her nyt fra skole, menighedsråd, lokalråd, pensionistforening m.fl. samt overblik over alle de rigtig mange kulturelle og sociale arrangementer og aktiviteter, der foldes ud i de kommende måneder.

Noget af det mest spændende er formodentlig planerne for byfornyelsens år på Jungshoved, hvortil der er bevilget to millioner kroner fra en statslig forsøgspulje. Det er utrolig flot, at det lykkedes lokalrådets ildsjæle at få den store bevilling i hus. I bladet fortæller lokalrådet mere om projektet, der som en stor blomst skal binde hele Jungshoved sammen, og på et møde tors-

dag 21. marts kan alle interesserede være med til at diskutere, hvordan vi får et endnu skønnere Jungshoved.

Som omtalt i december udgaven har flere af de faste serier nået deres afslutning, men straks dukker nye skribenter op. I dette nummer starter ”Jeg bor på Jungshoved, men arbejder i ...” Christina Wermuth lægger ud med at fortælle, hvorfor hun nu i 20 år har pendlet mellem Jungshoved og Storkøbenhavn, og hvorfor hun agter at blive ved.

Derudover præsenterer vi som noget nyt en boganmeldelse. Kirsten Thomsen har læst George Blechers nye bog *Alene i Danmark* – ”en række essays, der afdækker processen fra at længes efter et hjem til at finde det man søger i en rosenhave ved et lille bindingsværkshus ved Roneklint, hvor han bor et par måneder hver sommer.” Ifølge Kirsten er den værd at læse. God fornøjelse!

Redaktionen

KONTAKT:

Jungshoved Lokalråd	Lis Jespersen	60 12 78 01
Jungshoved Menighedsråd	Eli Frandsen	55 99 91 99
Styregruppen for Jungshoved Skole	Lise Jacobsen	24 45 31 47
Vicevært for skolen	Niels Holger Wermuth	21 45 82 83
Jungshoveds Børn	Carina Hansen	24 84 85 14
Strandjagtforeningen	Morten Larsen	24 83 97 76
Pensionistforeningen	Tonny Vang	21 92 75 12
Fritidsfiskerforeningen	Gert Jensen	55 99 80 24
Forsamlingshuset	Morten Larsen	24 83 97 76
Biblioteket, Jungshoved Skole	Anne Okholm	28 33 76 76
Sognets hjemmeside	www.jungshovedkirke.dk	
Forsamlingshusets hjemmeside	jungshovedforsamlingshus.dk	
Jungshoved miljøgruppe	jungshovedmiljoegruppe@gmail.com	
Lokalrådets hjemmeside	www.jungshoved.net	lokalraadetjungshoved@gmail.com
Hjemmesideredaktionen		redaktion@jungshoved.net
Delebusen Frøen bestilling	(Ma-Fr fra kl 9 og kl 13)	60 52 78 89
Frøens administration	www.jungshoved.net/delebus	Froepasser@gmail.com
– eller ring	Allan Capion / Jørgen Svendsen	42 24 71 83 / 53 80 28 56

LØST OG FAST

I sidste nummer bragte vi et billede af en nøglering fra Jungshoved Gymnastikforening og spurgte om, hvornår foreningen skiftede navn til Jungshoved Idrætsforening. Der gik ikke mange dage, før der kom en mail fra Erland Larsen, Præstø, som lød:

Bestyrelsesmøde 9.12.69: Bestilt nøgleringe. (Blad 3 2010)

Generalforsamling 19.01.78: Skiftet navn til Jungshoved Idrætsforening, vedtægter skal rettes. (Blad 3 2011).

Lidt flovt. Svaret kunne man jo finde i to numre af bladet Jungshoved, hvor Erland havde skrevet så grundigt om JIF's historie

I bladets december nummer fortalte Merete Larsen så fint om, hvordan slagtningen af julegrisen forgik hos hendes moster Louise og onkel Hans i Bønsvig Strand. Efterfølgende har

vi fået et fint billede fra Henning Plambeck, også Bønsvig Strand. Merete og hendes grandkusine, Hanne Terp, har været sat på opgaven med at finde ud af, hvor billedet stammer fra. De mener, at det er genboen til moster Louise og onkel Hans, der er i gang med slagtningen. De mener også, at hun hed Marie og var mor til tvillingerne Rasmus og Frederik Nielsen. Altså Ella Petersens farmor – Ella, som tidligere boede i Stenstrups gl. købmandshandel.

Vinteren har indtil nu (20.1.19) været ret grøn og uden ret megen frost.

Foto Henrik Hansen

Men vi minder lige om vinteren for 40 år siden, hvor Jungshoved var lukket inde af sne både i januar og februar, og også i 2018, hvor det var ved gentage sig i den første del af marts måned.

Det skarpe sving ved Jungshovedgården har fået et skilt, der tilråder, at man kører med højst 40 km/t gennem svinget med de store kastanjetræer.

Foto:hcandersensverden.dk

Den 18. januar gik endnu en pris til Jungshoved. Denne gang var det Tanja og Birger Bovin fra H.C. Andersens Verden i Skovhuse, der fik en yderst velfortjent kulturpris af Vordingborg Kommune for deres helt unikke teaterprojekt med udgangspunkt i H.C. Andersens eventyr. Vi ønsker dem et stort tillykke med pri-

sen og glæder os til mange nye oplevelser i teaterparken.

Den 16. december havde Jungshoveds Børn inviteret til juletræsfest i Jungshoved skole. Det blev en rigtig

hyggelig dag, hvor de mange aktive forældre havde pyntet den gamle skole op til julefest med lyskæder, levende lys, madboder, kreativt værksted og et juletræ, der nåede helt op til loftet i gymnastiksalen. Der var indforskrevet den fineste levende musik, og sandelig om ikke også selve julemanden dukkede op gennem pejsen i gymnastiksalen. Omkring 60 børn, forældre og bedsteforældre var mødt op. Dagen sluttede med et fakkeltog gennem Jungshoved By.

Ann Helen Stangbye Madsen har sendt os disse billeder af nogle mystiske genstande, som hun har fundet i

vandkanten på en kortere strækning mellem det nu nedbrændte fyr i Roneklint og Kohave. Der lå flere hundrede af disse genstande på stedet, fortæller Ann Helen. Nu spørger hun om, hvad det er, hun har fundet .
Knud Jacobsen

Henrik Hansen har undersøgt sagen og skriver:

Det er i mellemtiden lykkedes at blive lidt klogere. Det viser sig, at de store grå er projektiler fra et Remington Rolling Block gevær, som det danske forsvar fik i 1867. Altså er de nyere end skansen. Er der nogen der har oplysninger om der skulle have været en skydebane eller fugleskydning på stedet?

Læs mere om sagen på s. 41

Fra Merete Larsen, tidligere Duevangen, nu Præstø, har vi modtaget denne fine beretning.

Under de strenge vintre 1941-42, altså under 2. Verdenskrig, frøs 2 hollandske fragtskibe fast i isen ud for Bønsvig Strand.

De kom fra samme rederi, altså var de søsterskibe. De hed Risnova og Wilhelmina. De var indefrosset i isen i flere måneder. Jeg ved ikke, hvad de sejlede med, men jeg tror, det var kunstgødning eller korn. Kaptajnerne havde familien med, kone og børn. Familien fra Wilhelmina kom til Laura og Jacob Jørgensen, der hvor Ilse og Jørgen Hein i dag bor på Bønsvigvej. Den anden familie kom op til Louise og Hans Larsen (min familie). Jeg ved ikke, hvordan de kunne tale sammen, men jeg har fået fortalt, at de to familier hyggede sig meget sammen. De kørte også med til Brugsen. De har nok manglet proviant. De gik også og vedligeholdte skibet, for noget skulle tiden gå med. De sjoveste var, at engang i 70'erne, kom en søn fra Risnova på besøg hos møster Louise. Han var på ferie med sin kone, og han kunne huske, da de var indefrosset. Han var ansat på Philips i Holland, men var tit til møder i København.

Hvis der er nogen, der ved noget mere, må de meget gerne skrive det i Jungshovedbladet.

Ny artikelserie

Indtil slutningen af 1960erne havde langt de fleste, der boede på Jungshoved også deres arbejde her. Der var dengang mere end 60 landbrugsejendomme på over 20 tønder land, der gav arbejde til mange familier og medhjælpere. I løbet af ganske få år blev mange af Jungshoveds landbrug nedlagt og lagt sammen til større enheder, og mange arbejdspladser forsvandt. Samtidig blev sognet en del af Præstø kommune. I Præstø var der samtidig kommet nye og store industrivirksomheder til, som tilbød arbejde til både kvinder og mænd, og store dele af befolkningen på Jungshoved blev, som i mange andre landdistrikter i landet, nødt til at bevæge sig uden for deres lokalområde for at finde arbejde. I første omgang inden for kortere afstande. Et nyt ord opstod når man boede et sted og arbejdede et andet sted- man pendlede. Men udviklingen med en endnu større centralisering fortsatte i de kommende år, og arbejdspladserne flyttede endnu længere væk, mest mod de større byer. Samtidig lukkede Jungshoved skole og Jungshoved Brugsforening. Man kunne have frygtet, at befolkningstallet på Jungshoved (inkl. Lundegård og Skovhuse) samtidig var faldet voldsomt, men det er det ikke. Tværtimod er det steget en smule i perioden 2008 – 2018 fra 1086 til 1096 indbyggere, og befolkningsprognosen frem til 2029 antager kun et mindre fald på 36 personer.

I en artikelserie, ”Jeg bor på Jungshoved, men arbejder i...” vil vi i de kommende numre bringe artikler

med Jungshovedborgere, der kører langt for at arbejde, men ønsker at bo på Jungshoved.

Knud Jacobsen

Jeg bor på Jungshoved, men arbejder i: Storkøbenhavn

Af Christina Wermuth

Jeg har i år pendlet 20 år mellem Jungshoved og Storkøbenhavn. Føj for den, tænker mange, men for mig blev det hurtigt en vane. Under min uddannelse på et revisionskontor i Præstø, lå det ikke i mine overvejelser at skulle arbejde langt væk. Men da jeg ret hurtigt blev tilbudt et job i Høje Taastrup, måtte vi hurtigt i gang med at overveje, om vi skulle flytte nordpå eller om vi skulle blive – og jeg så skulle pendle.

Jeg har boet det meste af mit liv på skønne Jungshoved, og det ved jeg nu, at jeg bliver ved med. Jeg startede tidligt familie med Jim, som også er barnefødt på Jungshoved.

Jeg er vokset op med farmor og mor-
mor på samme markvej på Tågeholt, en tryk barndom med hele familien tæt på. Der var altid nogle hjemme, og der var hele tiden voksne omkring os. Det var en barndom midt i naturen. Skovene og vandkanten var en legeplads for mine søskende og mig. For de fleste dengang, var jagt og fiskeri noget der var en del af hverdagen herude, og det var det også for min familie. Fra vi var helt små har vi været med. Og vi elskede alle tre at komme med på vandet og se om der var gevinst i ålerusen. For mig fik

vandet Bøgestrømmen en helt speciel plads. Og jeg bruger den stadig det meste af året. Når jeg nogle dage kører fra job lidt stresset, er der ikke noget bedre at komme hjem, skifte tøj og så afsted i båden.

Vores barndom fik stor betydning i vores overvejelser. Skulle vores børn have samme barndom midt i naturen, eller måtte det være i weekender og ferier. Det betød selvfølgelig også en masse, at vi havde vores forældre tæt på. Det blev en prøve på pendlerlivet og vi købte vores først hus midt i Jungshoved by, og her kom så lillebror Andreas. Og med Dagplejer Lissi og morfar tæt på gik det nemt de første år. Så kom turen til børnehave. Lucas havde gået i Den lille Æblehave, mens vi begge arbejdede i Præstø. Den var vi så glade for, så der måtte Andreas også gå. Men det var ikke en fuldtidsbørnehave. Men også dette lykkedes at få til at gå op. Det kræver selvfølgelig planlægning og bedste-forældre som hjælper til. Alle sygedag og ferie er tilbragt hos farmor og farfar på Dyremarken. Med legeplads i skoven og ved vandet. Masser af dyr som heste, geder, får osv.

Jeg kom til at arbejde med løn i en større virksomhed og blev hurtigt bidt af det. I dag arbejder jeg i en virksomhed, som udfører lønopgaver for andre store virksomheder, på tværs af landegrænser i hele Europa. Arbejdet har udviklet sig til at handle om processer, så jeg rejser en del rundt, især til de nordiske hovedstæder og i Baltikum. En masse oplevelser og med skønne kollegaer. Jeg har igennem

tiden haft flexetid, så jeg selv har kunnet planlægge det meste af min arbejdstid, og det har været altafgørende for os. Jeg har også hele tiden haft mulighed for hjemmearbejde – hvilket jo er uundværligt i snestorm. Der har selvfølgelig også været mange dage med køkørsel, og der er næsten ulykke hver eneste dag. Og sneglatte veje driller også på denne årstid. Når det sner meget her, er det ikke nødvendigvis sådan nordpå. Og derinde er vejene hurtigt fine. Når det har været helt galt ringede Farbror Sofus og sagde, at nu var det tid at vende hjem ad hvis jeg skulle nå det! Jeg ved, at der er mange der synes det må være uudholdeligt. Men er man glad for det man laver, så lærer man at leve med det.

Når jeg ser på vores nu voksne drenge, er jeg ikke i tvivl om at, det har været det helt rigtige. At komme hjem fra job og blive mødt af Andreas' fortællinger om eftermiddagens oplevelser med legekammerat Andreas. En håndfuld rav siger, at i dag har de været ved stranden. Og igår slagtede de kyllinger. Det har været hårdt ind i mellem, men det hele værd. Og jeg vil forsætte med at pendle, nu er det en vane, og jeg tænker sjældent over det. Her er jo fantastisk på vores lille halvø. ♦

Nyt fra Jungshoved Skole

ARBEJDSdag I JUNGSHOVED SKOLE

Onsdag d. 10. april kl. 9.00-14.00 er der arbejdsdag i skolen. Alle brugere gør rent, laver småreparationer, ordner udearealer mm. Der ophænges liste over arbejdsopgaver på skolen, når dagen nærmer sig.

Vi starter i køkkenet med en kop morgenkaffe/te og opgavefordeling og slutter med frokost samme sted kl.13.30. Alle er velkomne med spand, klud, haveredskaber, værktøj mm samt godt humør.

Venlig hilsen Jungshoved skole.

"Hvad var der i skolen i går? Der var så mange biler i gården" – en replik, vi ofte hører, og som vi bliver glade for at kunne svare på. Det viser nemlig, at beboere herude på halvøen lægger mærke til, hvad der foregår og holder et øje med det gamle hus. Tak for det.

Og mange biler i skolegården og langs vejen ses heldigvis ofte. Er det i weekenden, er det som regel lejere, spejdere, forældreråd på tur med en skoleklasse, studerende, et familie-

træf, en motionsklub etc.

Er det i hverdagene, er det badmintonspillere, yogafolk, afspændingsdamer, gymnaster, madlavningshold, vævekredsen, strandjægerne, fritidsfiskerne, syng sammen-folk, spiseklubben, knipleholdet, syholdet, strikkeholdet, Jungshoveds børn, lokalråd, "frøpassere", pensionistforeningen, lånere på biblioteket, foredragsaftener i Foreningen Norden og mange andre.

Igen i år kan vi med glæde fortælle, at regnskabet balancerer fint. Vi har ansøgt om tilskud til nye vinduer i øst- og vestlokalet og håber på bevilling. Det vil hjælpe på varmebudgettet. Der er hele tiden små og store indvendige vedligeholdelsesopgaver, og løbende udskiftes inventar og køkkengrej. Arbejdsopgaverne løses af frivillige, fx er der blevet malet i en del af lærerboligen, der er købt nye kontorstole, stegepander, gryder, nyt toilet til lærerboligen m.m. Udgifterne hertil dækkes af kontoen for udlejning. Så vi er glade for vores gæster og de frivillige arbejdsbier.

Vi glædede os over en vellykket juletræsfest 16. december arrangeret af Jungshoveds børn – dejligt at opleve skolen fuld af børn og unge forældre.

Pensionistforeningen holder fastelavnsfest 22. februar, og Jungshoveds Børn arrangerer fastelavnsfest for børn, forældre og bedsteforældre 3. marts. Dertil kommer et forår med generalforsamlinger i de forskellige foreninger – mød op, og vis interesse.

Traditionen tro er holder vi åbent hus 13. april kl. 10-14 – det er lørdagen før påske. Brugerne viser, hvad de bruger huset til, der er påskemarked, aktiviteter for børn, café mm. Program følger, men sæt kryds i kalenderen til en hyggelig dag.

*P.v.a. styregruppen for Egnshuset
Jungshoved Skole,
Lise Jacobsen*

Kom til åbent hus i skolen lørdag d. 13. april kl. 10-14

**Alle er velkomne
til at kigge**

**indenfor for at opleve,
hvad huset bruges til.**

**Der vil også være påskemarked,
café og aktiviteter for børn**

SYNG SAMMEN-AFTEN

Kan du lide at synge sammen med andre?

Så kom op på første sal i Jungshoved Skole, og vær med. Vi synger lystige viser, højskolesange, salmer, nye viser, årstidssange m.m. Mogens Jacobsen spiller til.

Der er mulighed for at købe kaffe/te og kage i pausen, 25 kr.
Sæsonens sidste syng sammen-aften er:

Tirsdag 19. marts kl. 19.00-21.00

På gensyn, alle er velkomne.

FORÅRSPROGRAM 2019

**KULTURAFETNER på EGNSHUSET JUNGSHOVED SKOLE,
Jungshovedvej 46, 4720 PRÆSTØ**

TORSDAG 21. MARTS 2019 kl. 19.00

Hans Jørgen Eggersen fortæller om sin tid først i 60'erne, hvor han sejlede med skoleskibet Danmark. En beretning om en god men barsk tid – krydret med humor.

MANDAG 1. APRIL kl. 14.00
"Med en lap om halsen"

Esteri Andersen og Marita Christiansen fortæller om deres liv i Danmark som 'finneborn' under 2. verdenskrig.

**FORSK
NINGENS
DØGN**

TORSDAG 25. APRIL 2019

Vi fejrer Forskningens Døgn, og håber på at få to gode foredrag.

Inklusive frokost m.m. Nærmere information følger.

ALLE ER VELKOMNE TIL ALLE FOREDRAG

Pris for foredrag, kaffe/te, kage/frugt: NORDEN medlemmer 40 kr., andre 50 kr.

Fastelavnsfest på Jungshoved Skole Søndag 3. marts kl. 13-15

For børn, forældre og bedsteforældre, hvis de gerne vil kigge med.

Der vil være to tønder: En for børnehavebørn og en for skolebørn. Der vil også være forskellige lege. Vi kårer kattedronninger og kattekonger. Vi skal være inde i gymnastiksalen, så vi kan nyde alle de fine kostumer.

Kaffe/te, saft og kage sælges, så husk småpenge.

Entre 20 kr. pr. barn. Voksne gratis.

Betaling og tilmelding med mobilepay til Tina, 25388128. Senest 26. februar.

Vi kunne godt bruge hjælp til bagning af boller og fastelavnsboller.

Skriv ligeledes til Tina, hvis du har mulighed for at bage.

Vi glæder os til at se Jer!

Jungshoveds Børn

Carina og Tina

Påskesjov i rejsestalden igen i år

Kære alle børn og voksne på Jungshoved

Kom, og vær med til at klippe gækkebreve, male påskeæg, så karse og meget mere!

Menighedsrådet sørger for kaffe/te, saft og sandwich.

Tidspunkt: Skærtorsdag 18. april kl. 10-13.

Sted: Rejsestalden ved Jungshoved Kirke

Tilmelding: Senest 12. april. Til Tina, tlf. 25388128

Vi håber, at I har lyst til at være med.

Bedste hilsner,

Menighedsrådet og Jungshoveds Børn Bent, Carina og Tina

Nyt fra Jungshoved Pensionistforening

Så er vi klar til et nyt år. I den forbindelse vil jeg gerne ønske alle et godt nytår og tak for det gamle.

Fredag 8. december afholdt vi vores årlige julefrokost i Forsamlingshuset. Maden var denne gang fra Meny, men desværre var der for lidt sild og kirsebærsovs. Så måske skal vi se os om efter en ny leverandør.

Igen en stor tak til vores ”blomsterpiger”. Som bekendt er de kørt trætte og stopper efter vores fastelavnsfest. Er der nogen derude, der har mod på at hjælpe os med pyntning, borddækning osv., så er I velkomne!

Henny og Erik havde igen gjort et stort arbejde med at samle gaver ind til vores lotteri. Tak for det.

Mogens kom og spillede julemelodier for os. Tak Mogens.

Vi havde igen en bod til julemarkedet med gløgg og æbleskiver samt salg af juletræer og pyntegran i gården. Det var en god weekend.

Bankospillet i januar var fantastisk godt besøgt med 53 spillere, så måske skal vi fortsætte mandag aften?

Når I læser dette indlæg, har vi afholdt fastelavnsfest på skolen 22. februar.

Den 1. april har vi generalforsamling og vinterens sidste banko. Husk tilmelding til Kirsten 29445074 senest 25. marts af hensyn til maden.

Husk 21. maj – turen til Ærø. Tilmelding til Kirsten 29445074 senest 24. april.

Med disse ord vil jeg ønske jer alle en god sommer.

På bestyrelsens vegne

Tonny Vang

KØB BLADET

Bladet kan købes i løssalg i Præstø Boghandel, Købmandsgården, Jungshoved Kirke og i bladkassen på Jungshoved Skole. Pris pr. blad 20 kr.

Spiseklubben på Jungshoved Skole

Velkommen i spiseklubben. Vi glæder os til at se nye som gamle gæster.

Sidste gang i denne sæson er torsdag 28. marts. Man kan komme og spise fra kl. 17.45 til kl. 19.00. Køkkenet lukker kl. 20.00.

Som afslutning serveres en til lejligheden sammensat tre retters menu.

Prisen er 60 kr. pr. voksen og 30 kr. pr. barn (mellem 4 og 12 år).

På gensyn. Venlig hilsen

Kurt og Knud

Tilmelding til: Knud Jacobsen, Ambæk Mark 10, tlf. 22 21 55 25 el.

pr. e-mail til: knudjacobsen@gmail.com

Nyt fra naturvejlederen

Af naturvejleder Christina Kaaber-Bühler

I 2019 vil jeg igen have fokus på at vise de mange spændende og sjældne arter frem, der findes i Vordingborg Kommune. Men jeg kommer også til at vise nogle af de naturprojekter frem som Vordingborg Kommune er involveret i. Bl.a. vil jeg have to ture til Ræveholms Mose, der de sidste år har gennemgået en stor udvikling.

Jeg er ansat i Vordingborg Kommunes naturafdeling, hvor jeg bruger det meste tid på at formidle til borgere, skolebørn og turister i og om den

skønne natur kommunen har. Selvom jeg har fokus på formidling af arter, bevirker min baggrund som geograf, at der ofte sniger sig fortællinger om landskab og geologi ind. Derudover trækker jeg på min erfaring med naturpolitik og konkret naturforvaltning, når jeg fortæller om et område.

I år vil jeg have en række ture på og omkring Jungshoved.

Fredag den 10. maj midt på dagen:

Officiel åbning af naturgenopretningsprojektet på Gl. Oremandsgaards arealer. Mere info i lokale medier og på kommunens hjemmeside.

Ved Nebblevej 15. Vær opmærksom på regler for færdsel i bil i området.

Torsdag den 16. maj kl. 19-21:

Tur til Bønsvig skov og strandene.

Det smukke kystlandskab byder på gamle egetræer og åbne strandenge med bl.a. den sjældne Salepgøgeurt, som forhåbentlig blomstrer denne dag.

Mødested ved indgangen til skoven når man kommer fra Bønsvig.

Søndag den 16. juni kl. 10-12.30:

Vilde Blomsters Dag i Ræveholms Mose.

Området har rigkær og derfor mange spændende planter (red.: rigkær er en naturtype, der består af moser og enge med vandmættet jordbund). Vi ser på området og snakker om den naturpleje kvæget udfører, så der fremover vil være endnu mere unik flora. Mødested Jungshovedvej ved mosen.

Onsdag den 19. juni kl. 19-21:

Ræveholms Mose. Samme fokus som ovenfor.

Lørdag den 10. august kl. 13-16:

Tur til Sydgården og Bøndernes Egehoved med fokus på insekter og andre dyr samt planter i det naturplejede område.

Ture andre steder i kommunen:

Jeg har mange andre gode tilbud på programmet. De kan løbende ses på:

<https://vordingborg.dk/oplevels/arrangementer>, eller ses på de blå sider i avisen.

Jeg kan kort nævne; flagermusture på borgterrænet i Vordingborg, Ådsler og tilknyttet liv på Ulvshale, løvfrøst-ur ved Fladbækken ved Nyråd i starten af maj.

Naturpleje

Der er allerede planlagt en række arrangementer, hvor borgere får en konkret mulighed for at give naturen en hånd:

26. maj kl. 10-13 – Kulsbjerg: Naturpleje af orkideenge på Flagbakken på Kulsbjerg. Mødested: Vallebovej 16, Vordingborg 4760

<https://www.dn.dk/arrangementer/851-naturplejedag-pa-kulsbjerg-ovelsesplads-den-24-marts-2019/>

24. juni kl. 13-17:

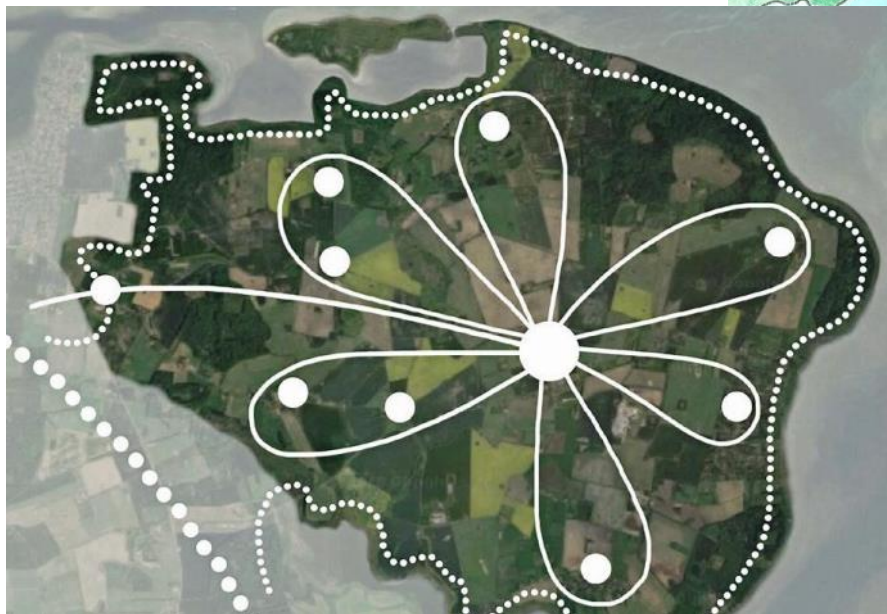
Slå med le ved Beværterhuset i Vintersbølle skov. Mødested Beværterhuset

Foto: Henrik Hansen

LOKALRÅDET

Orienterer

2019 – Byfornyelsens år på Jungshoved

Et af lokalrådets mål for 2018 var at udforske støttemulighederne til landsbyforskønnelse og byfornyelse på Jungshoved. På et borgermøde i august fortalte kommunens byplanlæggere, hvordan man som boligejer kan søge kommunen om støtte til forskønnelse, herunder til nedrivning af udtjente boliger, og flere boligejere har nu søgt denne forskønnelsespulje.

Nogle måneder senere blev kommunen opmærksom på en statslig forsøgspulje til mere natur i byfornyelsen. Ansøgningsfristen var kort, men

Lokalrådet besluttede at gå efter muligheden, og i et rigtig godt samarbejde med kommunen lykkedes det at få en ansøgning klar til tiden.

Den blev fremlagt på et åbent lokalrådsmøde 23. oktober, hvor der var bred opbakning til at gå videre med de fire hoved-ideer, der skal understrege Jungshoved By som det naturlige centrum for den blomstrende halvø:

- 1) Der etableres en traditionel landsbyhave til ro og fællesskab ved købmanden i nord, samt en folkeplads til leg og motion bag egns huset i syd.
- 2) Beplantning af egns karakteristisk flora skal revitalisere byens gader.

3) På byens udfaldsveje plantes forskellige vejtræer, der vidner om en stedspecifik flora, samt viser vejen til egnens kulturhistoriske landsbyer.

4) Der etableres kobling til større rekreative stinet, som cykelruten Berlin-Kbh. og vandreruten Sydsjællandsleden, og der ses på muligheden for UNESCO og Dark Sky-certificeringer.

Projektets ide kan ses om en blomst, der binder hele Jungshoved sammen. Lige før jul fik vi så den gode besked, at Transport-, Bolig- og Byggesministeriet har bevilget to millioner kroner i støtte til projektet, så vi er klar til at gå i gang i 2019.

Det betyder at de fire hoved-ideer ovenfor nu sammen med borgerne skal udmøntes i realistiske anlægsplaner, der passer ind i lokalmiljøet. For, som der står i ansøgningen:

”Det er centralt både for lokalrådet og kommunen, at projektprocessen tilrettelægges som en samskabelsesproces, hvor kommune og borgere indgår som ligeværdige partnere, og hvor lokale parter inkluderes helt fra projektets start. Dette sikrer samtidigt en langsigtet forankring og et lokalt ejerskab til projektet.”

I praksis begynder dette arbejde med, at lokalrådets generalforsamling i år udvides med et borgermøde om byfornyelse, hvor der blandt andet tænkes nedsat lokale arbejdsgrupper om hver af de fire hoved-ideer.

Lokalrådet opfordrer alle interesserede til at møde op på skolen.

Torsdag 21. marts kl. 18-21

og være med til at diskutere, hvordan vi får et endnu skønnere Jungshoved.

I mellemtiden kan man følge med på lokalrådets hjemmeside www.jungshoved.net/bestyrelse, hvor man også kan finde hele ansøgningen og det tilhørende budget.

Brev til Vordingborg Kommune vedrørende fyrtårnet på Roneklint

Den 27.12.2018 brændte fyrtårnet på Roneklint. Det var et meget trist syn, der mødte gæster derude. Lokalrådet er i kontakt med forvaltning og kommune vedrørende genopbygning. Den 18.1. sendte vi bl.a. nedenstående brev til borgmester og viceborgmester (formand for Klima og Miljø, hvorunder fyrtårnet sorterer). Vi håber, det vil gøre indtryk på beslutningstagerne.

Kære Else-Marie og Mikael

Et af Jungshoveds vartegn, fyret på Roneklint, brændte 27.12. 2019

Roneklint Fyr er en del af Naturrum Præstø Fjord, hvis kontaktperson er naturvejleder Christina Kaaber-Bühler, som i en mailkorrespondance d.3. januar 2019, fortalte, at forvaltningen havde drøftet den kedelige hændelse, og at det er en politisk beslutning, hvad der nu skal ske.

Derfor henvender vi os nu til jer.

Jungshoved Lokalråd ønsker inderligt en genopbygning af det unikke, gamle fyrtårn.

Fyrtårnet fra 1894 og området omkring skansen er sammen med kirken det mest besøgte sted på Jungshoved, af såvel lokale beboere som turister.

Fyrtårnet er afbildet af flere lokale kunstnere, malerier og fotos, som er anvendt på Vordingborg kommunes hjemmeside, på Jungshoveds hjemmeside, på hjemmesider som f.eks. fortidmindeguide.dk, friluftsguiden.dk, fyrtarne.dk, historiskatlas.dk, visitdenmark.dk, i brochuren for cykelturen Panoramarute Eventyrlig Idyl, som er en sløjfe på Berlinruten og desuden omtalt i en lang række foldere og bøger, hvilket vidner om stedets og tårnets værdi.

Da fyrtårnet blev en del af Naturrum Præstø Fjord, blev tårnet forsynet med fine plancher om natur og historie med illustrationer af Charlotte Clante. Disse plancher har været til stor glæde for mange besøgende. Bl.a. på vores årlige vandretur under Vandrefestivalen ”Jungshoved Rundt”, som tæller mange deltagere langvejs fra.

I forbindelse med den årlige cykeltur arrangeret af lokalrådet og menighedsrådet og i samarbejde med postbåden Røret, er skansen med Fyrtårnet fælles frokoststed, hvor mange har benyttet lejligheden til at nærstudere de smukke, informative plancher.

Også på vores kulturdage for hele halvøen, afholdt hvert femte år de sidste 30 år, har området ved fyrtårnet været et fast indslag.

Fyrtårnet på Roneklint var også indrettet som udsigtspunkt for fuglekiggere, som flittigt har besøgt stedet, da trækruterne går lige hen over fyret. Det indrettede madpakkerum har været benyttet flittigt af vandrere, cyklistere og fuglekiggere.

Iflg. Sjællandske har politiet endnu ikke kunnet finde brandårsagen, men uanset hvordan det er sket, synes vi, at det er vigtigt at genopføre tårnet, dels på grund af tårnets store værdi som vartegn, historisk sted og formidlingssted, dels for at vise, at man ikke bare lader den slags ske.

Seneste: Udvalget for bosætning, økonomi og nærdemokrati har på sit møde d. 19.2. besluttet at fyrtårnet skal genopføres♦

Vi håber, at høre godt nyt fra jer.

Mange venlige hilsner

Jungshoved Lokalråd

AFFALDSINDSAMLING

Søndag den 10. marts 10.00-12.00

Mødested: Jungshoved Skole

I samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening arrangerer lokalrådet igen i år affaldsindsamling på halvøen Jungshoved.

Vi mødes i skolegården, hvor der uddeles ruter, sække og handsker. Tilbage i skolegården senest kl. 12.00 sorteres og vejes affaldet og der bydes på kaffe/te og kage.

Igen i år laver vi et par korte børnefamilieruter!

Det er dejligt at få ryddet op, og vi kan kun håbe, at mængden af affald bliver mindre, fordi vi alle bliver bedre til at lægge affald i skraldespanden i stedet for at smide det i grøfterne. Affald forurener og kan give akutte skader på vores dyr, så vi håber, at rigtig mange vil medvirke søndag 31. marts – og resten af året.

Kom i bil, til hest, på cykel, til fods, i klapvogn osv.

Tag børnene, bedsteforældrene, naboerne og vennerne med.

Danmarks
Naturfredningsforening

NYT FRA TUR- OG NATURUDVALGET

Hele vinteren har vi haft traveture i lokalområdet, to ture gik ad nye ruter. Turene har været godt besøgt, det er godt at kombinere motion, frisk luft og skøn natur med en hyggelig snak, mens man går. Vinterens sidste travetur bliver en tur over Lyngen og Bøged 27. marts. Alle er velkomne.

Med forår og sommer kommer der flere arrangementer og ture. Læs andetsteds i bladet om cykeltur, travetur fra Allerslev kirke til Jungshoved kirke, botaniktur, vandrefestivals tur "Jungshoved Rundt" m.m. Igen i år holder vi i februar et samarbejds møde med Postbåden "Røret" om sommerens sejltider og muligheder i tilknytning hertil.

Har man lyst til at høre løvfrøernes koncert, kan det anbefales at tage af-

tenkaffen med ud til shelterpladsen på Naturområde Sydgården, når det bliver mørkt. De kvækker typisk de sidste uger af maj måned. På infotavlen kan man læse mere om den sjældne lille grønne frø, som kun er i søerne under parring og som haletudse. Resten af året sidder de i buske og træer.

Mht til projekt frugtlund i Jungshoved håber udvalget, at projektet kan blive en del af byfornyelsesprojektet, som Vordingborg kommune i samarbejde med lokalrådet har søgt og fået to millioner kr. til. Mød op til mødet 21.3., og giv din mening til kende, og måske får du lyst til at melde dig til en arbejdsgruppe.

På gensyn i vores smukke natur,
p.v.a. udvalget, *Lise Jacobsen*

TRAVETUR ONSDAG 27. MARTS

En tur ad mindre landeveje til
Bøged Strand og Over Lyngen tilbage

Mødested: Stavreby havn

Tid: Kl. 13.00

Længde: ca. 6,5 km

Du kan også finde turene på

www.jungshoved.net

Tilmeld dig gerne til Lise, sms 24 45
31 47 eller mail:

lisejacobsen1@gmail.com

På gensyn og venlig hilsen på tur- og
naturudvalgets vegne,

Marianne, Bent, Torben og Lise

Frøens julegave til Jungshoved fortsætter i 2019

Det kører godt for Frøen! Så godt, at betalingen i 2018 var på vej til at overstige budgettet, og det er faktisk ikke meningen. Derfor aftalte vi en ”julegave” med kommunen, idet prisen som et forsøg blev sat ned i no-

vember-december. Det blev meget godt modtaget, og passagertallet i Frøen satte nye rekorder.

Resten af året 2019 fortsætter Frøens ”julegave” til Jungshoved derfor på følgende måde:

- Halv pris til Præstø: 5 kroner konstant hver vej (MobilePay er også muligt, så beder vi blot om, at I lægger gebyret på 0,75 kr. oveni).
- Lån for kun 2 kr./km: Lån Frøen og betal kun 2 kr./km (inkl. brændstof), uanset hvor langt du kører. Fx København tur/retur ca. 400 kr. eller 50 kr. pr. sæde, hvis man fylder bussen op.

Alle detaljer kan man som sædvanlig finde på hjemmesiden www.jungshoved.net/delebus, eller man kan ringe til Jørgen på 5380 2856 eller Allan på 4224 7183, hvis man er i tvivl om noget.

Også på chaufførsiden kører det godt for Frøen. Ud af vores meget trofaste Frøpassere er der en på barsel og en på velfortjent pension, men vi kan også byde velkommen til et par nye chauffører, så vi regner med at køre, som vi plejer i hele 2019.

Tak fordi I tog så godt imod julegaven – vi ses i Frøen!

Med glade hilsner fra Lokalrådets Trafikudvalg

Boganmeldelse

George Blecher: "Alene i Danmark", tanker om hus og hjem

Forlaget Vandkunsten, 2018

At høre til, at føle sig hjemme handler både om et sted og om at være en del af et fællesskab, og det er ikke nødvendigvis noget, der kommer af sig selv, men noget man skal arbejde og beslutte sig for. George Blechers nye bog er en række essays, der afdækker processen fra at længes efter et hjem til at finde det man søger i en rosenhave ved et lille bindingsværkshus ved Roneklint, hvor han bor et par måneder hver sommer. Essayformen, hvor man uformelt kan diskutere et emne, er meget inkluderende overfor læseren, og man følger derfor gerne med i teksterne, der veksler mellem beretninger fra privatlivet, erotiske fantasier, æstetiske og sociologiske overvejelser og så kærligheden til roserne i haven, der mere end noget andet binder fortiden, nutiden og fremtiden sammen.

George Blecher er en amerikansk forfatter og journalist, som bl.a. skriver for dagbladet Information. Han har været professor i litteratur på City University i New York, og kærligheden til litteratur ser man allerede i bogens indledende citat af Emily Dickinson "Man siger, at hjemme er

der hvor hjertet er. Men jeg tror det er hvor *huset* er. Huset og de tilstødende bygninger." Og det sidste skal også forstås i overført betydning, for bogen handler ikke kun om sommerhuset i Roneklint, men også om barndommens hus i en forstad til New York, om en gård i nærheden af Kijev, hvor moderen voksede op, om at finde farforældrenes forsvundne hjem i Vilnius og en landsby i et fjernt hjørne af Hviderusland. Det er den jødiske

identitet, der bringer George Blecher så vidt omkring. "Jeg har brugt en stor del af mit liv på at samle disse hjem – eller stumper af hjem – til noget, man kan kalde et indre hjem". (s. 7)

George Blecher relaterer her og gennem hele bogen til den franske videnskabs-historiker Gaston Bachelard, 1864-1962, der mente at alle mennesker bærer rundt på et ideelt hjem inden i sig selv. Man

kunne også sige ideen om et hjem, et hus af drømme/dagdrømme, og bogen kan da også ses som et forsøg på at flikke en version af Bachelards drømmehus sammen, et hjem der huser mange erindringer.

Bogen har derfor to samtidige retninger, en lineær kronologisk retning, der fortæller om hvordan huset erhverves og sættes i stand, hvor farven på vinduesrammerne bliver det håndgribelige tegn på kulturmødet. George vil male dem lyserøde, fordi den farve har en direkte reference til

USA's og Georges "ungdom", mens den danske kone Lone vil male dem almueblå, fordi det gør vi her! Denne kronologiske fortælling handler også om, hvordan "amerikaneren" lidt efter lidt bliver en del af det lille landsbysamfund. Landsbyboerne skildres indgående, deres glæder og konflikter, men det er kærlighed til stedet der binder dem sammen. George er meget bevidst om, at han må lære dansk for at blive endelig accepteret. Og det er svært at lære, også fordi "der er noget i mig, der ikke vil overgive sig til sproget. Og overgivelse er jo, hvad der kræves, hvis man virkelig vil lære et fremmedsprog (s. 145). Jeg overlod det til Lone, når der skulle kommunikeres...vi gik fra hinanden. Jeg var alene. Ikke bare med huset og naboerne, men med sproget (s. 149). De sproglige forsøg skildres med megen humor og erkendelse af, at han kun er i stand til at tale "cirkusdansk".

Samtidig med den kronologiske fremadskridende fortælling er der i bogen en mere cirkulær bevægelse, hvor ensomheden og rodløsheden, men også evnen til omplantning, får lov at komme til orde. Rosenhaven er det bærende motiv der knytter nutid og fortid sammen i en erkendelse af, at haveinteressen kommer et sted fra, nemlig fra faderen. I sin barndom havde faderen føltes mentalt fraværende, men nu "ude i haven var der et endnu større spøgelse, nemlig min far. Og han var ikke kun i komposten, han var over det hele. Han dikterede hvilke planter jeg skulle købe, hvornår de skulle vandes, hvornår de skulle sprayes mod meldug og skurv. Når jeg tog havetøjet på, så jeg hans kaki-

bukser for mig, som de sad på hans hofter, som om jeg selv, i et parallelunivers, havde hans bukser på.... jeg have ikke tidligere været klar over, at det var, når han var i haven, at jeg havde elsket ham højest." (s. 63)

George bliver stadig mere opslugt af huset, som hans far havde været opslugt at det hus, som George voksede op i. "Lone og jeg havde købt det, så det kunne tjene os, men nu var det os, der tjente det. Eller mig, der tjente det. Sådan føltes det. Trods alt sit pral må min far have haft det på sammen måde. Det var en rar følelse. Der var et sted, jeg hørte til. Et underligt sted, faktisk lidt af et hul i jorden, et gammelt skur af ler og sten. Før havde jeg ikke været klar over, at jeg ikke hørte til noget sted. Men nu kunne jeg dø her og ende ikke bare i kompostbunken, men i hvert eneste lille hjørne af huset og grunden præcis som dem, der havde boet her før mig". (s. 78)

George oplever således ved bogens slutning, at han er blevet en del af husets historie – "jeg bliver hængende her for at passe huset og se, hvordan det går med roserne". (s. 177)

Bogen er let læst, og George Blecher holder med sin smittende fortælleglæde sin læser fast – jeg kan derfor varmt anbefale den. ♦

Kirsten Thomsen

DEN 3. SMED Poul Larsen

Fortsat fra forrige nummer

Familieliv og sygdom

Christian og Johanne fik to børn, datteren Rasmine ("Faster") født 27. august 1907 og sønnen Poul, der senere blev den tredje smed i Stavreby, født 18. juni 1916.

Rasmine og Johanne ved gråpæretre

Da Poul i 1923 skulle til at gå i skole, var den nye forskole på Lyngen bygget, og han startede her hos frk. Christiansen. Hun var en meget sød og omsorgsfuld dame, der tog sig godt af sine elever og bekymrede sig om deres påklædning og helbred. En kold vinterdag havde Lynggårdens store hund snuppet Pouls hue, som han havde hængt på knagen i træskogangen foran klasseværelset. Frk. Christiansen ville ikke høre tale om, at han skulle gå hjem fra skole uden hue, så Poul måtte beskæmmet iføre sig frøkenens store lodhue – til stor fornøjelse for de andre børn, der drillede ham hele vejen hjem.

Efter tre år i forskolen gik Poul videre til centralskolen i Jungshoved by.

(Hanne startede i 1949 også sin skolegang hos frk. Christiansen, der nu var blevet en elskelig gammel dame, som tre år senere gik på pension, samtidig med at Hanne forlod forskolen for at gå videre i mellem- og real-skolen i Præstø. Jeg skiftede samtidig til Præstø skole fra Tappernøje og mødte Hanne i fjerde klasse).

Poul (4 fra højre) med konfirmationsholdet

I Pouls tidlige ungdom var hele familien stærkt præget af morens sygdom, der var startet, allerede før Poul kom i konfirmationsalderen. Hun led af basedow, en kronisk stofskiftesygdom, som man på den tid ikke havde nogen effektiv kur imod. Hun var flere gange akut syg, og Poul måtte løbe over på nabogården for at låne telefonen og ringe efter lægen. Så blev hun indlagt på Vordingborg sygehus hos den legendariske dr. Lundstein (1877-1973). Poul husker, hvordan han og hans far ofte cyklede til Vordingborg for at besøge moren, og hvordan de spiste deres madpakker undervejs i Lekkende skovene. I pausen mellem besøgstiderne skete det, at de gik op på torvet i Vordingborg for at lytte til regimentsorkestrets hornmusik.

Nogle gange var moren dog så syg, at de ikke engang kunne få lov til at besøge hende. Til andre tider havde hun det bedre, men når hun boede hjemme, var hun flere gange til røntgenbehandling på Faxe sygehus. Hver gang måtte Christian leje en bil til transporten, og han brugte en stor del af den opsparing, der skulle have sikret hans alderdom, på sin kones sygdom.

Da moren blev så syg, at hun ikke længere kunne passe hjemmet, måtte Rasmine, der ellers på den tid var pige på saftstationen i Mern, tage hjem til Stavreby for at tage sig af husholdningen i smedjen.

Johanne døde i juni 1939, og Poul kom hjem til Stavreby for at arbejde hos sin far i smedjen. I 1950 overdrog Christian hus, smedje og forretning til sin søn mod et vederlag på 2915 kr. svarende til restgælden på lån i ejendommen, idet han tillige betingede sig ”en livsvarig ret til frit at bo og færdes på ejendommen samt til mod passende vederlag at nyde kosten sammen med køberen eller senere ejere af smedjen.”

Christian fortsatte med at arbejde i smedjen, og det sidste par år kastede han sig især over smedningen af ålejern. Annoncering i Jagtbladet medførte endda så stor efterspørgsel fra hele landet, at

Christian Larsen 1952

produktionen i Stavreby smedje ikke helt kunne følge med.

I den periode fik smedene ofte besøg af min farfar, Peter Thorkildsen, der selv havde været grovsmed i Syd-sjælland og på Møn. Han cyklede fra sit hus i Smidstrup, hvor han boede på aftægt, til Stavreby for at se på arbejdet i smedjen og fortælle, hvordan han syntes, det burde udføres. Hanne husker de to gamle smede, Christian og Peter, sidde på bænken ved smedjen og udveksle synspunkter, når der var en pause i arbejdet.

Christian døde 1953 i en alder af 73 år – praktisk talt med smedehammeren i hånden. Han blev begravet ved siden af Johanne på Jungshoved kirkegård. Graven er nu sløjfet, men gravstenen er opstillet langs kirkegårds-muren ved kapellet.

At Poul skulle være smed lige som sin far og farfar, det var der ingen diskussion om. Han startede med at gå til hånd som arbejdsdreng hjemme i smedjen i Stavreby og påbegyndte derefter sin læretid samme sted. Han gik dog ikke sideløbende, som det ellers var kutyme, på teknisk skole i Præstø. Til gengæld betalte hans far efter de tre år et halvt års ophold på Haslev Håndværkerhøjskole, der tilbød en langt bedre og mere omfattende undervisning. Efter afgangseksamen fra højskolen i marts 1935 ville Poul færdiggøre sin smedeuddannelse hos smeden i Dalby, men han kom ikke godt ud af det med smedemesteren, og efter et halvt års tid havde han fået nok. Han forlod Dalby, selvom det var svært at få andet arbejde i 1930'ernes depres-

sion. På sin første motorcykel, en 5,5 hk Ariel model 1930, som han havde anskaffet sig i december 1935, kørte han ind til smedemester Dahl Jakobsen i Vindinge ved Roskilde for at søge plads. Han turde ikke spørge om lønnen, men fik jobbet med kost og logi. Efter et par uger fik han da også sin løn, der var helt, som den skulle være, 15 kr. pr. uge.

Efter udstået læretid hos Dahl Jakobsen bestod Poul sin svendep prøve som grovsmed den 11. juni 1938. Svendestykket var "en havelåge med stolper", et fornemt værk i art deco stil, som demonstrerede hans evner for formgivning, svejsning og smedning, og som blev bedømt til den flotte karakter ug minus. Lågen befinder sig nu hos barnebarnet Christian og Alice Thorkildsen i Rye.

Poul fortsatte sin uddannelse med et længere kursus i 1938 på Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole i København. Det foregik i højskolens beslagsmedje hos Professor P. Grunth (1878 – 1962), der underviste i sygdom og beslaglære, og det blev afsluttet med første karakter til eksamen. Gennem tiden tog Poul også flere kurser på Teknologisk Institut i Tåstrup.

I beslagsmedjen lærte Poul alt, hvad der var værd at vide om skoning af heste. Arbejdsgangen var, at smedene om formiddagen smedede hestesko ud fra stangjern, skoene blev så bedømt af Grunth, og eleverne fik besked om eventuelle korrektioner. Om eftermiddagen skoede de heste, hvilket foregik på en noget speciel måde: Beslagsmedjen fik fra slagterierne

store mængder af hestebein, der var skåret af lige under knæet. Benene blev opbevaret i store saltkar, og når de skulle bruges, blev de monteret på række i et langt træstativ. Så kunne eleverne lære at tilskære hove og påsætte hestesko. Det hændte dog også, at levende heste kom under behandling. Det kunne fx være særligt vanskelige tilfælde, der var blevet henvist til Landbohøjskolen fra bryggeriernes egne beslagsmedjer. Poul lærte derfor at smede både specialsko og sygesko, der kunne korrigere for diverse skævheder i hestenes fødder og gangart.

Mens Poul gik på Landbohøjskolen, boede han i et lille pensionat, hvis største fortrin var, at det lå på Frederiksberg ganske tæt ved højskolen. Pladsen var trang og maden var noget hundeæde. Han boede der sammen med en fynbo og en jyde, som også gik i beslagsmedjen. Jyden tyggede tobak, og engang da Poul havde fået en skrækkelig tandpine, foreslog han, at Poul skulle lægge en god portion tobak ind til tanden for at dæmpe smerten. Det gik fint nok, indtil Poul tyggede godt og grundigt på tobakken. Han fik masser af nikotin i sig, og uvant med denne gift, som han var, blev han så syg, at han måtte ty til hestenes medicinskab for at komme gennem dagen.

Som udlært smed havde Poul nu planer om at arbejde på slagteriskolen/slagteriernes forskningsinstitut i Roskilde, men det kom til at gå anderledes. Hans mors sygdom, der havde været i en årrække, var blevet kraftigt forværret, og i begyndelsen af 1939 vendte Poul hjem for at hjælpe sin far

med arbejdet i smedeforretningen. Pouls mor døde 10. juni 1939.

Poul havde sin Edith med sig hjem til Stavreby. De havde truffet hinanden i 1936/37, mens Edith var barnepige hos en entreprenør Hesche i Stavreby.

Hun var den ældste af ni søskende, født på Feddet ved Præstø Fjord og Roholte den 12. juni 1917 som datter af Vilhelm Larsen og Ingeborg Milandt. Familien havde, da Edith var mindre, boet på Overdrevsgården, hvor Vilhelm var fodermester og tjenestekarl, og Ingeborg var tjenestepige. Edith gik i forskolen i Rekende og gik ellers til hånd i hjemmet, hvor hun passede sine mindre søskende.

Mens Poul var hos smedemester Dahl Jakobsen i Vindinge, havde Edith plads i huset hos en bogforlægger i København, så det var nemt for Poul at tage toget fra Roskilde, når han ville besøge hende. Poul husker også en vinterdag, hvor han var kørt hele vejen fra Vindinge til København på sin motorcykel uden at møde en eneste bil. Det var i den periode Edith undertiden passede den lille Frits Helmuth, idet hans far, Osvald, var en ven af familien.

Edith og Poul giftede sig 1. oktober 1939, og en ny generation var klar til at gå ind i smedeforretningen. Christian fortsatte dog som smedemester, indtil han endeligt overdrog forretningen til Poul i 1950.

Det blev en meget travl tid for alle, der var tilknyttet smedjen. Krigen, der startede i Europa med Hitlers

Edith Larsen

Omkring 1938 da hun arbejdede i København

Poul Larsen

Iført sit første sæt skræddersyede tøj omkring 1938, da han arbejdede i Vindinge ved Roskilde

overfald på Polen 1. september 1939,

var begyndt at give problemer med leverancerne af alle slags varer og råmaterialer. Efter den tyske besættelse af Danmark 9. april 1940 blev det helt galt og meget vanskeligt at skaffe materialer som jern og stål af ordentlig kvalitet, smøreolie, benzin og diesel og ikke mindst brændsel til at opvarme husene i de kolde krigsvintre.

Men det gav også nye forretningsmuligheder.

Tørvegravningen på Lyngen blev sat i system og blev hurtigt en kæmpeforretning. Den var startet i det små langt tidligere, og allerede mens Poul var barn, holdt Nysø, der ejede Lyngen, årlige auktioner, hvor de solgte retten til at grave tørv på små jordlodder. Her kunne en familie så i løbet af sommeren grave så mange tørv, de ville, indtil de nåede ned til sandet eller blåleret. Det foregik ved at skære tørven ud med en tørvespade eller ved at grave tørvejorden op, ælte den med vand og forme den til tørv, som så blev sat til tørre i stakke,

før de blev kørt hjem til gården eller huset.

Men nu, efter at man hverken kunne få kul eller koks, skulle der anderledes gang i produktionen for at tilfredsstille den stærkt stigende efterspørgsel. Nysø havde i mellemtiden solgt Lyngen til Hans Pedersen, der havde solgt den videre til Åge Nielsen fra Nygård – han så de store forretningsmuligheder og var ikke sen til at

Der skovles tørvejord i elevator på Lyngen

udnytte dem. Tørvegravningen gav efterhånden arbejde til mange mennesker.

Fra begyndelsen foregik produktionen af tørv dels ved udskæring med tørvespade og dels ved opgravning af tørvejorden til en bakke, hvor den blev æltet med vand, planeret og ridset op i felter svarende til de færdige

tørv. Derefter blev tørvene røjlet, dvs. stillet på højkant for at tørre og siden hen stablet i kegleformede stakke for yderligere tørring. For at øge produktionen begyndte man at skovle tørvejorden op i en elevator, der bragte den frem til en sneglemaskine, der fungerede efter samme princip, som når man bruger en kødmaskine til fremstillingen af småkager. Den sammenæltede tørvejord blev presset frem i en firkantet pølse, som blev skåret i passende skiver med noget, der lignede en stor æggedeler, og de færdige tørv blev placeret i rammer på specielle hestetrukne reol- eller rammevogne, der blev brugt til at transportere tørvene til tørrepladsen. Også Otto Rasmussen fra Duevang (bror til Rasmus, der var gift med min faster Hedvig Thorkildsen) gravede tørv på Lyngen. Det skete på den vestlige side, men det havde langt fra det samme omfang som hos Åge Nielsen på den østlige side.

Senere gik man efterhånden væk fra tørveproduktionen og over til at producere briketter, som havde en vis ydre lighed med kul, og som havde en større brændværdi pr. volumenenhed. Til det formål gik man over til at rive tørvesmudlet af mosens overflade med nogle store tørveriver (uden tænder). Ideelt set skulle tørvesmudlet i overfladen tørre inden næste dags rivning. Rivning af smuld var kvindearbejde, medens mændene stod for arbejdet med at læsse smudlet op i hestetrukne ladvogne, der transporterede det til oplagring ved briketfabrikkerne. Ediths mor Ingeborg cyklede hver dag fra Hestehaven/Skibinge til

Ediths mor Ingeborg Milandt med Hanne

Lyngen for at rive tørvesmuld og røjle tørv.

Smedjen i Stavreby var det nødvendige omdrejningspunkt for hele denne aktivitet.

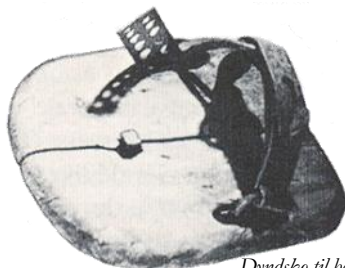
Åge Nielsen havde fra Carlsberg og Tuborg bryggerierne i København købt adskillige udrangerede bryggerheste, der gik og ventede på at blive sendt til slagting. Det var store og kraftige jydeheste, som var velegnede til det tunge trækarbejde i mosen. Når der rigtig var gang i den, stod der heste fra mosen og fra de omkringliggende landbrug i kø hele vejen fra hjørnet ved Pouls gård ned til smedjen og ventede, mens tre-fire mand arbejdede på højtryk med hesteskonning.

Det var som regel rolige dyr, men enkelte kunne godt blive nervøse ved al hurlumhejet. Så gjaldt det om at vide, hvad man havde med at gøre, og det var nødvendigt, at en kompetent mand tog godt fat i hestens hovedtøj under skoningen, så smeden ikke blev væltet eller klemmt i processen. Det værste var, når bønderne havde sendt hestene af sted til sko-

ning med en 13-14-årig knægt, der selv var mere bange for de store dyr, end disse var for smeden.

Det kunne godt kræve et vist mål af eder og forbandelser fra smedens side, når en urolig jydehest skulle skos, og senere, da børnene var kommet til, brød Edith sig ikke om, at de stod og kiggede på i smedjen og tog ved lære. Hun lagde vægt, på at de førte et sobert sprog.

Poul havde god brug for al den viden, han havde erhvervet sig i Landbohøjskolens beslagsmedje, men han måtte have inspiration fra Jylland, da hestene begyndte at synke så dybt ned i mosen, at de ikke kunne trække de tunge vogne med tørvesmuld.

Dyndsko til heste

Han konstruerede nogle såkaldte dyndsko, der bestod af træplader med særlige beslag, så de kunne fastgøres under hestens hove. På den måde undgik de at synke i, selv når bunden var meget blød.

Poul og hans folk i smedjen byggede selv adskillige reolvogne og ladvogne til brug i tørve-produktionen. De købte varevogne og personbiler, som på grund af krigens brændstofmangel stod opklodsede og ubrugelige rundt om på gårdene. Motor og karrosseri blev fjernet og chassiset med

hjul blev ombygget til formålet. Reolvognene blev brugt til transport af tørvene fra produktionsstedet til tørrepladserne. Det skete ved, at tørvene blev lagt ved siden af hinanden på brædder, som så blev placeret på reolvognen. Fremme ved tørrepladsen blev tørvene læsset af, røjlet og senere stablet i kegleformede stakke. Ladvognene, gerne forsynet med kæpskiner, blev brugt til transport af tørvesmuldet fra mosen til oplagspladsen ved briketfabrikkerne.

Senere blev tingene mere komplicerede.

Pressemaskiner til briketproduktionen blev indkøbt fra jernstøberierne i Ringsted og Holbæk. De havde et stort forbrug af smøreolie, som var vanskelig at få fat i, og de krævede tillige mange reservedele, som heller ikke lod sig fremskaffe. Poul rejste til København og købte en drejebænk, så smedjen selv kunne fremstille de vigtigste reservedele, og han konstruerede og fremstillede oliepumper til maskinerne.

Arbejdet med at fremstille reservedele til briketmaskinerne var sat i system, så lærlingen i sin fritid kunne stå og producere delene på akkord. Han stod tit ved drejebænken til langt ud på aftenen. Poul uddannede i alt fire lærlinge i den tid, han havde smedjen, og de var ansat med kost og logi, idet de boede i gavlværelset over smedjen. Læretiden var fire år og sluttede med en svendeprov, der fx kunne vise færdighederne i drejearbejde eller smedning af hestesko. Svendestykket blev bedømt af skuemesteren, en anden smedemester fra

Sydsjællands Smedemesterforening, bl.a. smeden i Snæsere.

I den travle tid under og lige efter krigen kørte briketfabrikkerne uafbrudt, og man hørte den dunkende lyd af stempelmaskinerne døgnet rundt. Det skete ofte, at smeden blev tilkaldt midt om natten for at reparere en maskine, der var brudt sammen. Det gjaldt for alt i verden om at holde produktionen i gang.

Der var således fuldt op at gøre for Poul og hans far med at holde smedeforretningen kørende, men også Edith havde hænderne fulde. Dels skulle hun passe huset med madlavning, tøjvask osv. for smedjens folk, der ikke bare bestod af Poul og hans far, men også af en lærling på kost og logi, og i den mest travle periode under og lige efter krigen var der yderligere en til to svende på kost. Hun havde endda sin farbror Christian og sin bror Frede boende, mens de arbejdede i tørven på Lyngen. Hertil kommer, at familien blev forøget med tre børn i perioden 1942 til 1945:

Johanne (Hanne) født 13. april 1942, Mogens født 17. december 1943 og

Mogens, Hanne og Birthe 1952

Birthe født 13. maj 1945.

Der har sandelig været liv og trængsel og travlhed i det lille hus ved smedjen.

Sideløbende med arbejdet i hus og have fik Edith tid til også at arbejde uden for hjemmet:

Pouls faster Sofie, der var gift med Peter Hansen og sammen med ham havde husmandsstedet ved svinget på vejen til Bøget, hvor Gladsaxe skolen senere blev opført, døde i 1939. Edith hjalp gennem et halvt års tid Peter med at passe bedriften, bl.a. ved at malke de fire køer, indtil han kunne få solgt gården. Han tilbød i øvrigt Poul og Edith, at de kunne overtage gården, der var en meget velholdt og velpasset ejendom med fire køer, arbejdshest og grisehold, for 9000 kr., men de var netop startet med smedjen, så det havde ingen interesse. I stedet for blev ejendommen overtaget af Karl Andersen, der senere solgte jorden til Gladsaxe kommune for etablering af Bøgestrømsskolen, uden tvivl landets smukkeste beliggende skole for elever med særlige behov

Især mens børnene var små, gik Edith ud om foråret og lugede roer på Nakkegården, Pouls gård eller Nygårds marker. Det var akkordarbejde – betalt pr. løbende favn – som krævede, at man var akkurat og samvittighedsfuld. Ukrudtet skulle væk, og roeplanterne skulle udtyndes til den rette afstand, uden at man fjernede for mange planter. Poul hævdede, at når rækkerne i Ediths roestykke blev høstet, gav de en fuld vogn,

hvor andre tilsvarende roestykker gav en halv.

Om efteråret toppede hun roer af, men det var hårdt og koldt arbejde,

Der tages en slapper i gården ved smedjen

Edith med Hanne, Mogens og Birthe

så det blev vist kun til en enkelt sæson. Hun syntes bedre om frugtplukning og -pakning i plantagen.

Endnu senere arbejdede hun som ekspeditrice i en bagerforretning i Præstø, på regnecentralen i Præstø med montering og test af printplader og på Danavox med montering af høreapparater – men det er en helt anden historie.

Tørvegravningen og briketfabrikationen fortsatte endnu i nogle år efter krigen, men kvaliteten blev dårligere. Der blev opført et tørringsanlæg fyret med briketter til tørring af den stadig ringere tørvesmuld, der skulle være knastør for at producere sammenhængende briketter. Men Lyngen var ved at være tømt for tørv. Man var nået ned til det rene sand eller blåler. I dag ser det ud som om, vejen ud over Lyngen er anlagt på en lav

dæmning, men det er i virkeligheden hele Lyngens overflade, der er sænket med godt en meter ved opgravning af tørv og rivning af smuld.

Tiderne ændrede sig for smedjen, da aktiviteterne på Lyngen forsvandt, og landbruget i stigende grad blev mekaniseret og motoriseret. Poul købte en grund i Jungshoved by og fik opført og indrettet et smede- og maskinværksted i 1955. Det betød samtidig lukning af smedjen i Stavreby og overførsel af al aktivitet til de nye bygninger. Det var endda planen at opføre et beboelseshus ved siden af værkstedet og flytte familien med til Jungshoved by. Det blev heldigvis aldrig til noget.

Nu fulgte en årrække med vidt forskellige opgaver, hvor Poul fik god brug for al sin kreativitet, sin tekniske viden og sin håndværksmæssige kunnen: Der blev udviklet og produceret gondolovne og pladerensere for salg til bagerier, produceret hospitalsinventar som senge, rulleborde og hæve/sænke gelændere som underleverandør og endda et større parti go-carts for børn (de gjorde også stor lykke hos børnebørnene).

På et tidspunkt skulle Poul beslutte, om han ville binde sig til store investeringer i maskiner og bygningsudvidelser for at kunne fungere som underleverandør af hospitalsudstyr i større stil. Han valgte i stedet at afhænde forretningen, der blev solgt i 1973. Forinden havde han dog købt en drejebænk og andre maskiner og værktøj, der blev installeret i huset i Stavreby, så han igen kunne løse opgaver fra denne adresse.

Han tog nu arbejde på maskinfabrikken Prela i Lundegård, men da Prela gik fallit, trukket med ned af Flemstoftes konkurs, måtte han søge nyt job. Denne gang hos Overgaard VVS i Præstø, hvor han bl.a. deltog i etableringen af byens fjernvarmenet og ellers med baggrund i sin tekniske kompetence passede og udviklede virksomhedens maskinpark.

Poul gik på efterløn ved årsskiftet 1978/79 i en alder af 62½ år.

Mens han var hos Overgård havde han i 1977 fået restaureret det gamle udhus i Stavreby og etableret en lille smedje med esse og ambolt i bygningen.

Familieliv og fritid

Da Pouls far, Christian, holdt op med at passe smedeforretningen på Nyord, beholdt han kragejollen Justitia, men nu mere til fornøjelsesture, når der ellers var stunder til det. Den blev solgt i 1947/48 til en forsikringsmand, Traberg, i Præstø.

Efter salget af jollen havde Poul planer om at bygge en stor motorbåd. Drivkraften var klar. Det var en 6 cylindret Chevrolet motor, som han havde liggende fra en af de skrællede biler, hvis chassis havde været brugt i tørveeventyret på Lyngen. Han henvendte sig til bådebyggeren Knud Olsen i Præstø for at få råd og vejledning samt tegninger til motorbåden. ”Du skal da ikke bygge en motorbåd, du skal bygge en sejlbåd, og det skal være en Folkebåd”, sagde Knud Olsen til ham.

Og det kunne han sagtens sige, han havde nemlig selv været med til at

tegne bådtypen, idet han var en af de fire vindere i 1941 af en konkurrence om design af en ny bådtype, en "folkebåd". Poul lod sig overbevise, købte tegningerne af KDY og gik i gang med projektet sammen med fiskeren Hans Hansen fra Faxe Ladeplads. Hans Hansen var udover at være fisker, selvlært bådebygger og en meget dygtig håndværker. Han var ejer af en fiskekutter med kahyt, som han boede i, når kutteren lå i Stavreby havn.

Kaptajnen og hans gaster

*Bådebyggeriet i "Buchenwald"
Mogens og Hans Hansen*

Poul lejede plads i en forladt tørvelade, der lå i Stavreby ved vejen ud til Lyngen. Uvist af hvilken årsag gik laden under navnet Buchenwald. De to amatør bådebyggere startede projektet i påsken 1950, og allerede et år senere, i påsken 1951, var båden færdig og klar til søsætning. Den fik navnet Justitia II, og den blev hurtigt et vigtigt samlingspunkt for smedefamilien med kapsejladser og sejlture i den sparsomme fritid. Om sommeren lå båden for svaj ud for Stavreby havn, klar til hurtig afgang. Om vinteren stod den på land ved Præstø

Justia II

sejlkлуб.

Også fiskeriet havde Pouls store interesse. Helt fra barndommen lærte han Bøgestrømmen at kende lige så godt som sin egen bukselomme, og han var som tidligere nævnt en stor ålefisker. Efter utallige ture på blus eller med ålekroge og ruser vidste han nøjagtigt, hvor ålene var på alle

tider af året, og hvordan de bedst lod sig fange.

Hans historier om selvoplevede jagt- og fiskeribedrifter var talrige, og han havde en utrolig viden om fugle og fisk, om vind og vejr og om farvandet og landskabet omkring Bøgestrømmen. Langt op i sin høje alder var han stadig aktiv i fiskeriet, og han tilbragte sine bedste stunder på van-

det i sin lille båd med åle-kroge og ruser, eller bare med en sejltur på det blikstille vand en tidlig sommermorgen, når solen stod op.

Han gav sin viden og glæde ved

naturoplevelser videre til sine børn og børnebørn, og til børnebørnenes bedste minder hører deres ture med Farfar/Morfar på Bøgestrømmen for at røgte ruser og garn eller blusse ål i den stille nat, når vejret var til det. Eller bare en sejltur til Degnholm og Ægholm for at se på måger og samle æg og måske glæde sig over et par sæler på turen. Som vores søn Christian siger: Morfar var den bedste legekammerat, et barnebarn kunne have.

Unge der blev gamle

Poul og Edith var meget gæstfrie overfor deres store vennekreds og familie, der samledes i hjemmet ved

talrige mærkedage og andre lejligheder. Højdepunktet var Ediths gode mad baseret på de hjemmedyrkede ting fra haven og Pouls egne fangster – ikke mindst de legendariske stegte ål. Da de blev ældre og gamle og efterhånden mistede deres venner, som ikke havde samme livskraft, havde de heldigvis stadig deres familie med en voksende flok af oldebørn.

De var utrolig stolte af deres familie, som de fulgte levende med i, og de havde den store glæde at fejre deres jernbryllup i 2009 med deltagelse af samtlige børn, svigerbørn, børnebørn og olde-

Poul i sin jolle ud for Stavreby Havn som 88 årig

børn.

Da en journalist spurgte, hvordan det dog føltes at fejre 70-års bryllupsdag, svarede Poul: det er skam fint, vi er jo bare to unge mennesker, der er blevet gamle.

Edith og Poul nåede at hilse på deres tiende oldebarn, kort før de døde med tre ugers mellemrum ved årsskiftet 2012/13. De blev begravet ved siden af hinanden på Jungshoved kirkegård i januar 2013. ♦

Per Thorkildsen

JUNGSHOVED – ET SVING UD I NATUREN

Cykeltur ”Jungshoved rundt” søndag 2. juni 2019

Find jernhesten frem og mød op ved den cykelvenlige vejkirke, Jungshoved Kirke, og kom med på en tur ad den skiltede ”Panoramaruten Eventyrlig Idyl”.

Du kan tage hele turen på 25 km, eller vælge at korte den af, som du har lyst til.

Programmet ser sådan ud – **alle aldre kan deltage og det er gratis:**

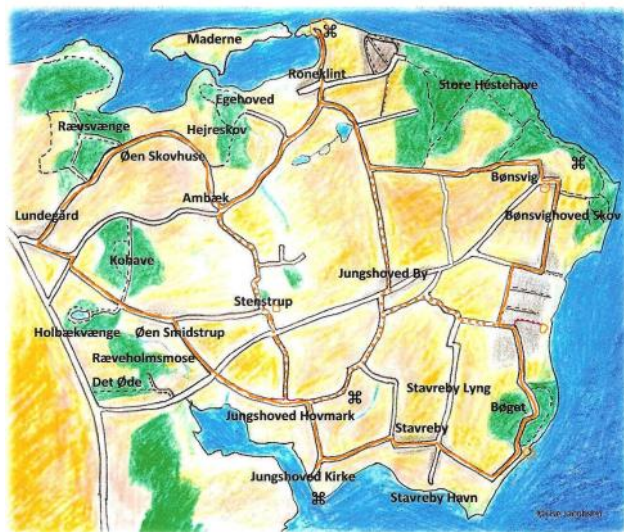
Kl. 9.00 – 9.30: Morgenkaffe/te i Rejsestalden ved Jungshoved kirke

Kl. 9.30 – 10.00: Kort morgenandagt og morgensang i kirken.

Kl. 10.00: Turen starter. Se kort nedenfor.

Ved Batteriet ved Roneklint er der fælles frokostpause med mulighed for at købe drikkevarer.

Tilbage ved kirken er der kaffe/te/saft og kage i Rejsestalden.

Rød streg viser hele turen, de prikkede smutveje og det røde **X** angiver frokoststedet.

På gensyn og mange venlige hilsner Jungshoved Menighedsråd, Jungshoveds Børn, Jungshoved Pensionistforening, Jungshoved Lokalråds tur- og naturudvalg.

Med grabberne i Jungshoveds muld

– lidt af en familiefortælling

Dagens gåde: Hvem er mon det, der har både rødder, grabber og fødder solidt plantet i Jungshoveds muld?

Det er selvfølgelig Christian Birker og hans entreprenørvirksomhed. Man kunne egentlig godt kalde ham Christian den Syvende, for hans forfædre har i seks generationer dyrket den gode muld på Jungshoved. Men der er heldigvis ingen kongelige manerer over Christian, da han tager imod bladets cykelreporter midt i mellem håndværkerbiler og stilladser på Egebjergvej 6, bedre kendt som Jydegården.

Bag stilladserne gemmer sig gårdens nye hjerte, en drøm af et køkken/alrum med den dejligste udsigt til både Jungshoved og Lillemark. Her fortrænger vi den grågrumsede vinter med en kop kaffe og får os en snak om familien, dens virksomhed og huset vi sidder i.

For mange på Jungshoved er familienavnet Birker nok tæt forbundet med at være lokal entreprenør, men forud for det ligger altså seks generationer af landmænd på Hejreskovgård (Skovhusevej 34). Da Christian var seks år, overtog hans forældre gården og drev det traditionelle, blandede landbrug videre, men snart måtte der mere til at forsørge en familie. Mens andre gik over til svineopdræt i stor skala, valgte faderen at få sig en rendegraver som bibeskæftigelse, og det blev starten på entreprenørvirksomheden.

”Så jeg kunne selvfølgelig styre en

rendegraver, længe før jeg blev konfirmeret, og det lå vel i luften, at jeg skulle gå ind i firmaet på et tidspunkt”, fortæller Christian, ”Men jeg var alligevel i tvivl om, hvad jeg egentlig ville, lige til jeg i 10. klasse kom i praktik hos MK Byg i Præstø”. Så var det ellers farvel til skolen og goddag til en læreplads, der kunne veksles til et svendebrev som murer i år 2000.

Men rendegraveren slap ikke så let sit tag i ham, for efter et år som murersvend tilbød faderen ham at køre en ekstra rendegraver, og på den måde kom Christian alligevel ind i entreprenørvirksomheden. Nogle travle år fulgte, hvor far og søn Birker i hver sin rendegraver fik lagt fundamenter, afløb og meget andet for rigtig mange på Jungshoved.

Da det var ved at blive rutine, groede der i Christian en lyst til noget andet og mere. Et generationsskifte i familievirksomheden lå ikke lige for, så han flyttede for alvor hjemmefra og kørte i en periode som lastvognschauffør. Efter nogle måneder begyndte svendebrevet dog igen at kalde, og det blev starten på egen murer- og entreprenørvirksomhed under navnet CB Entrepriser. Det var før finanskrisen, og der blev snart mulighed for at ansætte en svend, og så en til, og så endnu flere, så der nu er omkring 20 mand i gang.

Lidt fritid må der også have været, for Christian opdagede, at hans brors kæreste havde en sød veninde, der

hed Sabine. Hun var ganske vist ikke fra Jungshoved, men kendte landbo-livet fra et sted mellem Lov og Ham-mer – og så blev det altså de to. Sabi-ne arbejdede i Møns Bank, men blev snart involveret i entreprenørvirk-somheden på fritidsbasis.

På hjemmefronten byggede familien sig det store hus på Skovhusevej 32, så de i 2007 blev naboer til Hejreskovgård – og ugen efter forældre til Emma.

mændene løb ind i problemer med finansieringen af købet, og så endte Jydegården alligevel på indfødte hænder. Hænder var der også god brug for til at renovere den hyggeli-ge, men uisolerede og utidssvarende ejendom med det forslugne pillefyr.

Gamle tegninger og fotos blev fun-det frem, og det kom også frem at stedet egentlig hed Hovgaard, men som så meget andet på Jungshoved

Foto: Sylvest Jensen Luftfoto; Det Kongelige Bibliotek

Men en entreprenørvirksomhed kræ-ver rigtig god plads, og det gjorde Sabines hestedrømme også, så fami-lien gik på udkik efter en større he-steejendom på Jungshoved. Valget faldt til sidst på Jydegården efter lange overvejelser – så lange at den faktisk var solgt til to franskmænd i mellemtiden! Familiens skuffelse blev dog til glæde vendt, for fransk-

var kendt af alle under sit kaldenavn, nemlig Jydegården – efter et par jy-ske brødre, der tidligere drev land-brug på stedet.

På dette luftfoto fra omkring 1937 ses den spæde allé, de stråtanke udlænger og de tidligere svungne gavle på hovedbygningen (de takke-de gavle kom så vidt vides først til i 1970'erne).

Udvendigt er planen at holde husets stil, så den mest synlige ændring bliver at føre taget tilbage til de sorte tegl, der menes at have været tidligere.

Inde i hovedbygningen er familien blevet flyttet godt rundt fra kælder til kvist, mens alt er blevet renoveret en etage ad gangen, efterhånden som ombygningstankerne tog form, og håndværkerne fik tid. Og nogle af planerne måtte revideres undervejs. For eksempel var det planen at klare sig med et udekøkken, mens køkkenet blev totalombygget, fortæller Christian, ”men den plan overlevede ikke mødet med den dyngvåde sommer i 2017, så der blev vi i stedet trofaste kunder hos Duevangs Deli i Algade.”

Udbygningerne er foreløbigt mest i brug til de to ponyer, værksteder og virksomhedens lager. Planen er at indrette den ene længe til virksomheden med kontor, stor mødesal og medarbejderfaciliteter. Indtil da er der kontor i hovedbygningen, hvor Sabine efter 12 år i Møns Bank er kommet ”hjem” og administrerer sin del af den voksende virksomhed.

Staldlængen skal ”bare” have nyt tag og pudset facaderne, så der er stadig rigeligt at se til for den travle bygherre. Så er det godt at bygge videre på seks generationers lokalkendskab og lokale samarbejdspartnere.

Fritid skulle man ikke tro der blev meget af, ”men det må man jo så tage sig tid til”, smiler Christian. Hestene er lige uden for døren, og Emma på 12 kan selv trække sin pony hen til ridehuset i Lundegård.

Og der er heldigvis heller ikke langt til Christians egne elskede jagtområder, for jagt fik han ind fra barnsben som en uundværlig del af livet på landet. Omkring Hovgaard lykkedes det at tilbagekøbe de 13 hektar øst for Smidstrupvej, og slår jagten her ikke til, er han også med i jagten på Bøndernes Egehoved og i Hejreskov.

Mindre travlt er der dog ikke blevet, efter at faderen i foråret 2018 blev ramt af en karsprængning og kort efter døde. Far og søn havde i mange år haft et tæt samarbejde om især de lokale kunder, så Christian overtog entreprenørdelen og hjalp sin mor på Hejreskovgaard med at få bortforpagtet landbrugsjordene. En god fremtid for barndomshjemmet med den lange familiehistorie ligger naturligt hele familien på sinde, men om der bliver flere generationer Birker på Hejreskovgaard må tiden vise.

En ting tør bladets udsendte dog godt spå om: Familien Birker slipper ikke sit tag i Jungshoveds muld lige foreløbig – og mulden slipper vist heller ikke sit tag i dem. ♦

Jørgen Svendsen, cykelreporter

Vinterhavens fugle

Nu hvor haven har mistet en del af sin pry, er det rart at vi så kan nyde vores fugle med alle deres særheder og flotte fjerdragter. Vi har valgt at fodre året

rundt, ikke for fuglenes skyld, men for vores egen. Til gengæld bliver vi belønnet med mange forskellige arter (for det meste får vi besøg af ca. 22 forskellige hen over vintermånederne), nogle er standfugle, andre er gæster nordfra. De sidste par år har vi kunnet tilføje hvidsken til vores liste, dem har vi ikke set før,

men nu kommer de regelmæssigt. Hvis man går en tur ud til dybet på Maderne kan man være heldig at se flokke på 20-25 fugle her i vintermånederne. Hanterne har en lille rød kalot oven på hovedet, så den er nem at genkende. Man kan også være heldig at løbe ind i en lille flok snespurve samme sted.

En anden vintergæst er silkehalen, som spiser af vores bær på hvidtjorn og røn. Den er desværre en lidt mere sjælden gæst, men så må man jo glæde sig over, at den overhovedet kommer.

Når der er en livlig aktivitet og kvinden i haven, tiltrækkes også "ikke-frø spisere", som lige kommer forbi for at se hvad der foregår og eventuelt få sig en tår vand eller et lille bad.

Jeg har aldrig helt forstået glæden ved vinterbadning, men selv blandt fuglene er det tilsyneladende en meget udbredt fornøjelse, så adgang til vand giver flere gæster i haven, både sommer og vinter. ♦

hilsen Steen Herup

Fugle på Jungshoved

Sølvmågen er en af vores mest almindelige måger. Måske ikke i antal, men i udbredelse. Den kan ses overalt og året rundt. Den er knyttet til kyster og fjorde, fordi det er der, den yngler, men ses også alle mulige an-

det. Faktisk kan man godt kalde den for Nordens grib, da den ofte ligger kredsende i flere kilometers højde og spejder efter føde. Det kan være affald eller døde dyr, især trafikdræbte. Ellers holder den øje med andre måger, som den på meget stor afstand

Foto: Steen E. Jensen

dre steder, når den søger føde. For en sølvmåge er kysten altid i nærheden i lille Danmark. Den kan fx sagtens fylde sin mave med mad og alligevel flyve 50 km til sin rede eller blot et sikkert sted at raste. Faktisk flyver alle måger dagligt ud til kysten for at overnatte. På sine meget lange vinger (i forhold til krop og vægt), har den en ganske energibesparende flugt. Hvis der er termik eller vind, kan den på stive vinger stige til stor højde og derefter glide i den rigtige retning, stort set uden at slå med svingerne, præcis som rovfugle og gribbe gør

kan se slå sig ned på fx en nypløjet mark eller noget andet pludseligt opstået føde, brød i parken eller fiskerifaffald fra en kutter.

Sølvmåger ses ofte stå i vejrabatten og trampe regnorme op til overfladen fra græsset, for derefter at fortære dem. I denne tid (marts-april) kan man af og til se et par, som står sammen i flere uger, samme sted. Store fugle har ofte livslange parforhold, men det betyder ikke, at de flyver rundt sammen hele året. De er kun knyttet i yngletiden. Så ud over regnormefangst, fungerer vejrabatten tilsyneladende som stedet, man mø-

des og knytter båndene på ny, år efter år. Det er nemlig altid gamle fugle i yngledragt, man ser på den måde. Sølvmågen yngler først, når den er ca. fem år gammel og kan blive over 20 år. Normalt er det på redestedet, at større fugle mødes og opdaterer parforholdet, men det foregår åbenbart senere og mere kortvarigt. Æggene lægges i starten af maj på småøer, eller af og til på byernes tage.

De fleste ornitologer ”jagter” sjældne fugle, og man bliver ofte spurgt, om man har set noget sjældent, hvis man har en kikkert om halsen. Men faktisk som årene går, synes jeg mere og mere, at ”almindelige fugle” er mere interessante. De er hjemmehørende, og man kan derfor studere deres naturlige adfærd og ofte helt fantastiske tilpasnings-evne og leveforhold. Det er sølvmågen et af de bedste eksempler på blandt fuglearter. Faktisk er de fleste af de meget sjældne fuglearter, som dukker op i Danmark, blot en slags dødsdømte kaospiloter, som af en eller anden grund er fløjet forkert. Kun sjældent er det på grund af overskud af fugle i hjemlandet og tegn på spredning.

Sølvmågen er ikke særlig populær, hverken blandt ornitologer eller i befolkningen. De larmer og klatter, ja men dog! Men hvem gør ikke det? De fleste tænker nok ikke på den ”gavn”, de gør ved, at de rydder op på vores veje for udsplattede dyr, og at de i den tidlige morgenstund, imens vi sover, æder madaffald, opkast og hundelorte fra gader og stræder i vores byer. Det er ligesom, at når dyrelivet kommer tæt på, glemmer vi hvor smukke og fantastisk tilpasningsdygtige de er og ser os sure på dem, måske fordi de minder lidt for meget om mennesker! Før i tiden, holdt de sig til store fiskerihavne og åbne lossepladser. Nu, når disse mere eller mindre er væk, klarer de sig overraskende godt og udnytter nye fødeemner. Det er sådanne fugle, som vi må leve, nyde og ”nøjes” med i vores gennemkultiverede og meget ordnede landskab. Vi lever nok i det land med den mest opryddede, styrede natur i verden, og det udelukker ganske mange arter, som bare for en menneskealder siden var almindelige. ♦

Sune Madsen

Fortsat fra side 6...

Knud har kontaktet militærhistoriker Jesper Godvin Hansen i Skovhuse, som skriver:

Der ER tale om danske Remington projektiler og danske projektiler til gevær M/1889. Tilsammen dækker disse to våben omkring 75 års historie og der er blevet skudt rigtig mange skud af på både de militære og de

civile skydebaner.

Skytteforeningerne anvendte remingtongeværene fra kort efter indførelsen i hæren og vel frem til omkring 1920 sideløbende med at de anvendte gevær M/1889. I 1943 blev alle skytteforeningernes våben beslaglagt af tyskerne og det giver slutdatoen for skydning med M/1889.

Venlig hilsen

Jesper

En samtale med Vibe Krogager

Kunstner og tekstildesigner

Jeg er på besøg hos Vibe Krogager i det smukke nybyggede lodshus i Roneklint. Selv på en gråvejrsdag vælder lyset ind, også i det store værksted på 1.sal, hvor mange af Vibes værker hænger på væggene.

Jeg genkender nogle af de værker, som præsenteres på Vibes hjemmeside og på Instagram, og er især begejstret for dem, hvor hun udforsker skriften som et organisk materiale, om det er som enemateriale eller i chine collé (se definition: <https://www.moma.org/collection/terms/20>), hvor hun lader skriften møde fotos og tekstilernes stoflighed. Ved at tage det skrevne ud af sin op-

rindelige sammenhæng, og f.eks. folde enkelte ark, bliver skriften sært levende. Som Vibe siger ”skriften er sjælens spor”. Vibe bruger ofte fragmenter af håndskrevne gamle dokumenter, sågar en bibel fra 1740, og i det færdige værk fornemmer man, at her sætter et andet menneskes nærvær sig igennem.

På sin hjemmeside præsenterer Vibe sig som tekstil designer og kunstner.

Hun er uddannet på Håndarbejdets Fremme Seminarium og på Saint Martins College of Art and Design i London – en højt estimeret kunstskele. Det kunstneriske virke omfatter tekstiler, maleri og grafik.

”Jeg har altid tegnet som barn”, fortæller Vibe, men også at hun kom-

mer af en boglig familie, så der var ikke mange at spejle sig i for det kreative barn, dog havde faderen også kreative sider. Til gengæld har Vibe ladet sig inspirere af andre kunstnere, f.eks. en polsk kvindelig grafiker, som arbejder med tekstiler på en måde, som Vibe siger, "hun aldrig ville have gjort hvis hun var tekstiluddannet." "Det er altid spændende at se nogen bruge deres faglighed på et andet og mere ukendt fagområde, uforfærdet og nysgerrig. Det resulterer i nogle helt uventede og unikke værker." At arbejde med tekstiler indebærer at indfarve, ætse og trykke. Vibe forklarer indgående om teknikker og metoder, f.eks. hvordan man får stof til at blive flerdimensionelt, og hvordan man arbejder med dels at trække farver ud og at binde andre farver til stoffet.

Familien, der foruden ægtemanden Anders, omfatter en søn og datter, har

boet mange steder i verden. I 1982 fik Anders job på øen Tonga, et lille kongerige i Stillehavet, hvor han skulle stille et bådebyggeri op. Vibe arbejdede også her med sine tekstiler, og kunne afsætte meget til rige krydstogtpassagerer. Sidenhen boede de i en årrække i Tanzania, hvor Anders var udsendt af den norske pendant til Danida. Også her arbejdede Vibe med tekstiler. Vibe og Anders lærte inden udsendelsen sproget kiswahili, og kunne derfor rejse rundt i det store land, også der hvor andre hvide mennesker ikke kom. Der kom de i kontakt med befolkningen og byttede sig frem til mange fine håndlavede ting, så som stole, dørstolper, nakkestøtter, masker og andet oprindelig kunst. Inden afrejsen fra Tanzania udstillede Vibe sine tekstiler, malerier og akvareller sammen med den indsamlede oprindelige kunst på Nationalmuseet i Dar es Salaam, og Vibe fortæller "der kom flokke af afrikanske kvinder, der aldrig havde været på museet. Det var ældre kvinder, der tidligere i livet var flyttet fra land til by. De satte sig på gulvet foran deres egne oprindelige ting, og nogle blev så berørte; her var noget de kendte og genkendte".

Anders fortsatte med at arbejde rundt om i verden, og Vibe begyndte at undervise – 15 år blev det til på det nuværende KEA, Københavns Erhvervsakademi. "Jeg sendte en uopfordret ansøgning og i lang tid hørte ikke noget. Så blev jeg ringet op af Jette Bornø, daværende rektor. Hun havde gemt min ansøgning, fordi hun så godt kunne lide skriften! Der var

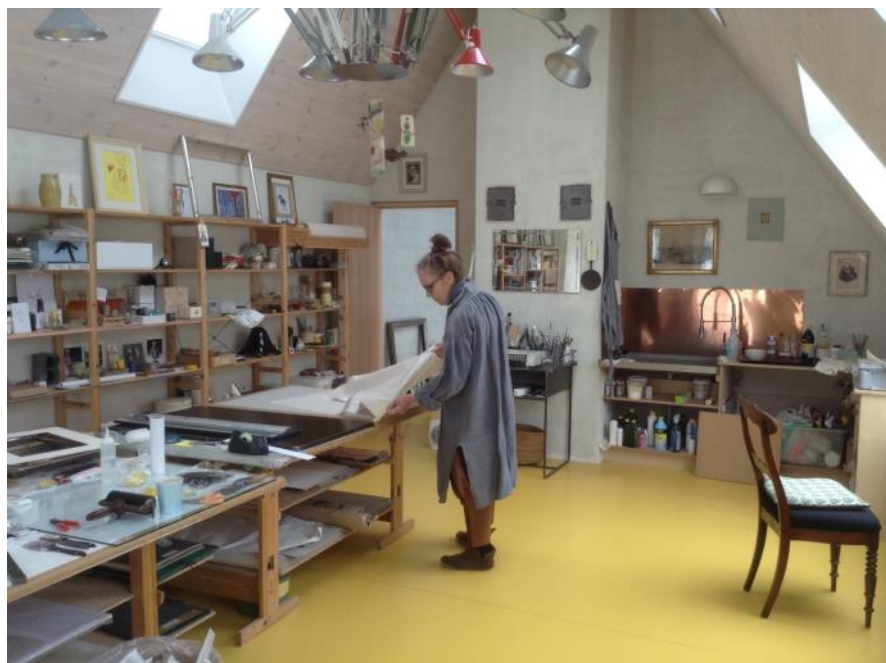
ingen tekstillinje, men hun sagde: kan du lave en? Og jeg svarede, at ja det kan jeg godt!” Der blev indrettet et værksted i store, rå lokaler. ”Jeg elskede at undervise. Jeg havde aldrig undervist før, men jeg var ikke i tvivl om at det kunne jeg, og jeg lærte rigtig meget af eleverne. I dag, når jeg cykler rundt i København, hender det ofte at en gammel elev råber ”hej Vibe”.

Jeg spørger ind til, hvornår Vibe begyndte at arbejde med grafik, herunder chine collé. ”Det gjorde jeg først for 4-5 år siden. Angående chine collé er det ikke noget jeg vil blive ved med”. Baggrunden for denne udtalelse er, at Vibe gennem de sidste 3 -4 år har efteruddannet sig inden for det grafiske fag, senest hos Bjarne Agerbo, en kendt grafiker, og værkerne i chine collé er i den perio-

de sådan set blevet til i frustration over ikke at kunne mestre alle de grafiske teknikker endnu. Til gengæld fandt hun så på at kombinere de teknikker, som hun trods alt kunne, med det hun mestrede indenfor male-ri og tekstil. Nu arbejder hun på kobberplader og henimod at mestre aquatinte ætse og fotogravure. En stor flot presse pryder da også værkstedet. En helt særlig ting, som Vibe mestrer er ”design idéer” – en slags beklædnings prototyper, som i et internationalt samarbejde fungerer som inspiration for modedesignere i hele verden. Også her kom inspirationen fra en anden kunstner, en gæstelærer, som Vibe inviterede fra Saint Martins College of Art and Design i London. Prototyperne præsenteres via en agent på de store internationale mo-

demesser. Flere gange har Vibe efterfølgende oplevet at se modetøj i København, inspireret af hendes ideer. Engang blev Vibe også ringet op midt om natten af en designer fra New York, som havde spørgsmål til den tekniske fremgangsmåde. ”Jeg har elsket at lave dem hjemme i lejligheden – og ikke skulle have noget med salget at gøre – jeg fik bare en check fra agenten”.

Jeg bemærker de flotte gamle rammer, som Vibe bruger. Nogle af dem står op ad væggen, og stammer helt tilbage fra barokken og rokkokotiden. ”Jeg elsker rammer, siger Vibe, rammen hører til billedet og hjælper øjet med at færdiggør det. Jeg finder rammerne både her i landet og i England og Frankrig og har blik for det gode håndværk, og selvom en ramme

kan være ormædt, er den alligevel smuk. Pudsigt nok er er ikke udgivet ret meget om rammernes historie, eller modestrømninger indenfor rammer, som man kan se på de malerier der hænger eller er i magasin på de store museer, for ofte har man skiftet

en ramme ud efter tidens smag”.

”Bliver du inspireret af at bo her på dette dejlige sted”, spørger jeg. ”Både ja og nej. Naturen er smuk; jeg kan især godt lide når det blæser og raser, og jeg nyder at gå tur hver dag. Men naturen inspirerer mig ikke

som sådan, jeg savner kontrasterne, som man især finder i Københavns indre by – de gamle bygninger, posedamerne, de fine damer, byens puls.” Og det falder fint i tråd med at Vibe er meget bevidst om, at hendes kunst bliver til i skæringspunktet mellem æstetik og etik, f.eks. når hun bruger gamle manuskripter og breve. På den ene side fornemmer man aftrykket af et menneske, et levet liv der for længst er borte, en slags melankolsk ”memento mori”, men samtidig er det en æstetisk nydelse at se materialet få fornyet liv via den kunstneriske proces, nu bag glas og ramme. Der er meget æstetik i Vibes værker, men som hun siger, ”det er ikke skønhed for skønhedens egen skyld – der er en underliggende mening”. Og sådan er det jo. I æstetikken involveres man kun subjektivt, mens etik har noget at

gøre med det der udspiller sig mellem mennesker, og skønheden i kunsten må for at kunne berøre os indeholde en etisk fordring. Kommunikation er menneskets inderste væsen og det vi responderer på.

Vibe er på mange måder et renæssancemenneske der, som kunstnerne dengang, er et frigjort individ, og som med lethed bevæger sig mellem forskellige discipliner og materialer. På sin hjemmeside skriver hun, at hendes måde at afsøge skønheden på, er at finde frem til samspillet mellem elementerne i et værk. ”Sic et non aliter” – som oversat kunne lyde: sådan, og kun sådan!

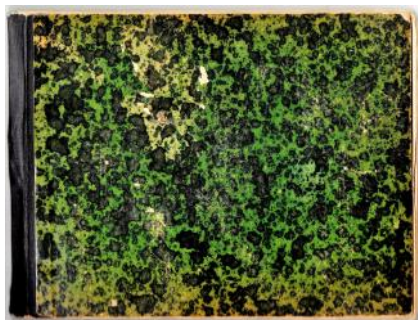
Tak Vibe for en rigtig dejlig og interessant samtale. ♦

Kirsten Thomsen

Besøg hjemmesiden: <http://www.sicetnonaliter.dk/> og Instagram: #vibekrogager

Vævebog tur-retur

Omkring 1978 var jeg i gang med min uddannelse til socialpædagog. I den forbindelse var jeg blandt andet i praktik på Solgaven i Næstved. Det er et plejehjem/aktivitetscenter, der er målrettet blinde og svagtseende, og hvor et af tilbudene var vævning. Et område, jeg ikke vidste meget om, men det var imponerende at se, hvad der blev produceret. Efter 14 dage var praktikken slut, og jeg forærede praktiklæreren en bog med væveprøver, da jeg ikke regnede med, at jeg kunne bruge den til noget.

Jeg har senere i mit arbejdsliv kunnet bruge vævning som en aktivitet, og da jeg gik på efterløn, blev der tid til at starte vævestuen på Jungshoved Skole. Her var vi så heldige at få et

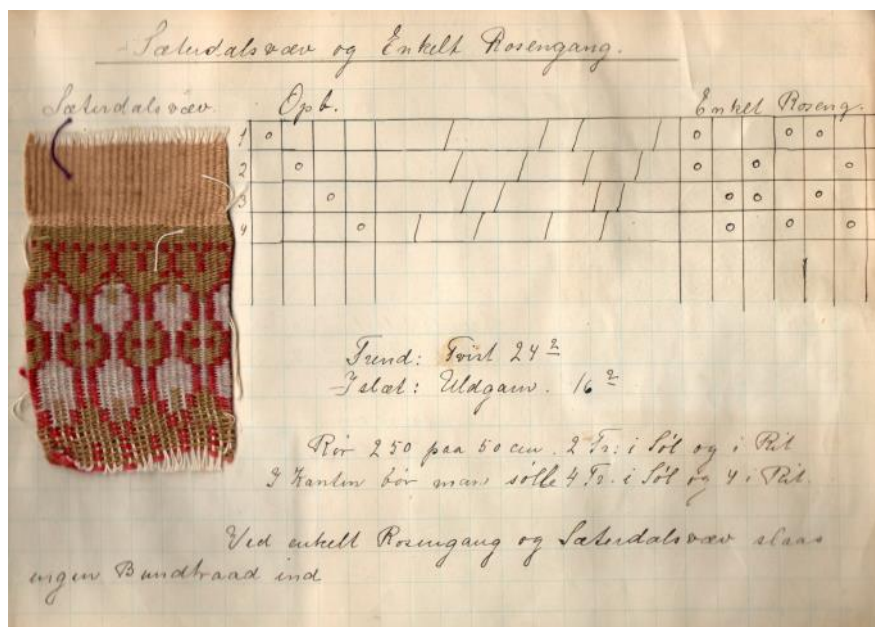

ledigt lokale, hvor vi har plads til fem væve, og hver onsdag aften mødes vi til vævning. I Vestlokalet holder strikkeholdet til, og her er også Karen fra Lundegård at finde. Karen er blind og en dygtig væver, så vi har stor fornøjelse af hendes viden og gode råd, når der er noget, der driller os.

For nylig fortalte jeg Karen om min praktik på Solgaven. Karen kendte godt Solgaven, da hun havde arbejdet i aktivitetscentret, og hun huskede da også, at der havde været en dengang ung mand i praktik, der forærede hende en vævebog. Jeg har nu 40 år senere fået bogen tilbage, så den kan gøre gavn i vævestuen.

Vævebogen indeholder væveprøver og opskrifter, håndskrevet af en dame, der hed Mildrid Benike. Hun var

født 1886 i København, så bogen er nok fra starten af 1900-tallet. De første sider beskriver, hvordan man sætter en væv op, og derefter er der de fineste væveprøver med navne som: Daldrejl, Moravæv, Sæterdalsvæv, Møbelbrokade, Allemandsdrejl, Paladsdrejl og mange andre prøver. Stofferne er i farver og kvaliteter, som man ikke normalt ser i dag, men som var moderne for 100

år siden. Jeg har opsporet, at Mildrid Benike døde i 1966, men om hun var professionel væver eller måske havde fulgt et vævekursus, vides ikke. ♦

Bogen havde jeg nok fundet på et loppemarked i starten af 1970-erne.

Torben Stade Nielsen

Læsere, der vil støtte bladet økonomisk, kan gøre det på følgende måde:

ved at lægge et beløb i bladbøssen i våbenhuset i Jungshoved Kirke eller ved Jungshoved Skole.

Via netbank, ved at indsætte et beløb på vores konto nr. **6140-0004064737** På forhånd tak

Kirke og menighedsråd

Faste – 40 dage i kirkeåret

Tiden mellem fastelavn og påske er 'fastetid'. Oprindeligt et begreb, der har med forholdet til Gud at gøre, men som i vores moderne tid mest har med livsstil at gøre.

Man lægger sin livsstil om, spiser sundere eller motionerer mere. Politiker Søren Pind blev for nogen tid siden kendt for at offentliggøre, at han nu ville faste ved ikke længere at være på facebook. Det er med andre ord blevet almindeligt, at man selv finder på, hvordan og hvor længe man vil faste, og hvor alvorligt det skal tages.

Den ældste kirkes tid

Går vi imidlertid tilbage i tiden, så var fastetiden en vigtig periode i den kristne kultur. Forlægget fandt man i Bibelen.

I Det ny Testamente er navnlig Johs. Døberen kendt som en mand, der fastede. Ifølge evangelisten Mattæus levede han af græshopper og vilde biers honning og var klædt i kamelhårsdragt. På den måde gav han afkald på verden og fastede.

Jesus selv fastede også. Det berettes i Mattæusevangeliet, hvorledes han af ånden blev ført ud i ørkenen og fastede i 40 dage, og tilmed blev han fristet af Djævelen. Han ville forære Jesus alt, bl.a. alverdens riger og lande, hvis blot han ville gøre knæfald for Djævelen.

Perioden på de 40 dage er ikke tilfældig, for tallet '40' hentyder til israeliternes 40 år lange vandring gennem ørkenen, inden de under Moses' lederskab kunne vandre ind i Det forjættede Land. Anden Mose Bog taler

om landet, der 'flød med mælk og honning'. Også denne lange vandring – deraf ordet en 'ørkenvandring' – var en slags faste med afsavn sult og tørst.

I alle tre historier er det grundtanken, at fasten er forbundet med renselse, og ikke kun at man oplevede at sulte og tørste og mangle alt. For det var samtidig en prøvelse. For kun, hvis man kunne holde ud, var man værdig til at bo i Det forjættede Land. Ligesom Johs. Døber kun kunne tillade sig at kalde sig 'Herrens profet', hvis han fastede. Og endelig: Jesus måtte faste i ørkenen, hvis han ville leve op til sit tilnavn 'Kristus', som er det græske navn for den, Gud har salvet.

Efter disciplenes død og efter at kristne menigheder havde slået sig ned i storbyerne i Mellemøsten, Sydeuropa og Ægypten, blev det moderne for den enkelte at søge ud i ørkenen for at rense sit sind og frigøre sig for det almindelige liv. Man blev eneboer også kaldet 'eremit', og nogle blev så kendte, at de samlede disciple omkring sig. En af de første og mest berømte var den hellige Antonius, som munkeordenen 'antonitterne' siden blev opkaldt efter. Det var denne munkeorden, der havde et af sine klostre i Præstø, hvor nutidens kirke var en del af det gamle kloster.

Med tiden blev fasten også en del af livet for den enkelte. På det store kirkemøde i Nikæa i år 325 blev fasten en

påbudt religiøs skik for enhver kristen, og den blev fastlagt fra askeonsdag og fyrré dage frem til påske. I løbet af middelalderen udviklede fastetiden sig ud over hele kirkeåret, og i Danmark var der i 1100-årene hele 180 dage om året, hvor kirken havde dekretet faste. Kød måtte man ikke spise, men til gengæld fisk.

Efter reformationen i 1536 mistede man fra den lutherske kirkes side interessen for at faste. Optagetheden af Guds ord blev vigtigere end overholdelse af fasten.

Fastetiden i gudstjenesterne

Det er på den måde, at fasten stadig findes i vor tid som en del af kirkeåret, hvilket man kan høre, når man går i kirke de fyrré dage op til påske. Teksterne, der skal prædikes over, er gerne alvorstunge, for det er forholdet til Gud, der er på spil. Det er den enkeltes valg mellem Gud og Djævel, og historierne fortæller om fristelser; vi hører om Jesu fristelse i ørkenen, om bespisningen i ørkenen, som ikke kun handler om mavens mæthed, og om uddrivelse af dæmoner osv.

Fasten er fuld af alvor – også selvom vi spiser, hvad vi plejer. For ligesom på enhver anden søndag bliver vi spurgt, hvor vi selv er med vores liv, vores valg, om for hvis skyld vi gør, som vi gør. Kom selv og hør nærmere.

♦ *Torben Møllenbach*

Foto: Tage Klee

2018: Årets gang i Jungshoved Kirke

Kirkelige handlinger

I 2018 blev 8 døbt, og 10 blev enten begravet eller bisat fra Jungshoved Kirke; desuden blev 9 unge konfirmeret og 9 par blev viet.

Der blev afholdt 41 gudstjenester, og i alt var der i årets løb 68 kirkelige handlinger med sammenlagt knap 2.300 kirkegængere. Herudover deltog knap 400 personer i årets 10 kulturelle og sociale arrangementer.

Der er selvsagt stor variation i antallet af kirkegængere til de enkelte kirkelige handlinger; men i lighed med de seneste år har Jungshoved Kirke således i 2018 også været i brug mere end én gang pr. uge, og kirken har i gennemsnit været fyldt mere end en tredjedel op.

Økonomi

De samlede udgifter løb op i knap 1,3 mio. kr. til løn til kirkens ansatte – bortset fra løn og pension til præsten – samt til drift og vedligeholdelse af kirken, kirkegården, graverboligen og Rejsestalden.

I år har der været ekstraordinære udgifter til vedligeholdelse. Som mange sikkert har bemærket, er kirken og kirkegårdsmuren blevet kalket. Da der er meget cement i den puds, der i tidernes morgen er anvendt på tårnets vestside, er det vanskeligt at få kalken til at klæbe her; derfor er vestsiden nu blevet malet med silikatmaling efter tilladelse fra Nationalmuseet. Desuden er der foretaget en del reparationer i graverboligen for at reducere påvirkning af radon fra undergrunden, og senest er der kommet helt nye hynder på kirkebænkene, ligesom der er indkøbt

nyt materiel til brug for graveren.

Når alle sogne har aflagt regnskab, og disse er revideret, vil de senere på året være tilgængelige på www.sogn.dk.

Turisme

Udover de godt 2.500 kirkegængere, der årligt kommer i kirken eller deltager i menighedsrådets arrangementer, er der de mange turister, der lægger vejen forbi kirken, hvilket vores gæstebog vidner om.

Og vi kan se, at mange turister stiller deres biler på kirkens parkeringsplads og benytter stedet som udgangspunkt for enten en cykel- eller travetur rundt på Jungshoved. På parkeringspladsen findes infotavler med oplysninger både om stedets – især slotsbankens – historie og om mulige vandre- og cykelture på Jungshoved. I våbenhuset findes hæfter om kirken samt ekstra numre af bladet Jungshoved. Jungshoved Kirke er fortsat medlem af Vejkirkeordningen med angivelse af at være Cykelvenlig Vejkirke.

Menighedsråd og sognepræst giver meget gerne en rundvisning i kirken; dette kan arrangeres ved at kontakte sognepræst Torben Møllenbach.

Planer for 2019

Menighedsrådet ønsker at fortsætte med at gøre Jungshoved Kirke synlig, vedkommende og rummelig for såvel den lokale menighed som for udefrakommende og turister, og vi ønsker at udnytte kirkens historie, udsmykning og beliggenhed til at tiltrække besøgende – også uden for de normale kirkelige handlinger.

Derfor ønsker vi at fastholde det attraktive miljø ved Rejsestalden, graverboligen og kirken gennem en høj vedligeholdelses standard, hvorfor vi planlægger at kalke såvel Rejsestalden som graverbolig til næste år.

Og vi planlægger ligeledes at fortsætte samarbejdet med lokalrådet, pensionistforeningen og Jungshoveds Børn om fælles arrangementer.

Endelig ser vi, at flere og flere gravsteder på kirkegården ligger ubenyttede hen, hvilket især skyldes ændrede begravelsesmønstre, men også at familier ikke ønsker at bibeholde gravstederne lige så længe som tidligere. Derfor vil menighedsrådet fortsætte arbejdet med at indrette og tilpasse kirkegården til de fremtidige behov – et arbejde, som sognets beboere forventes at deltage i.

Indsamlinger i Jungshoved Kirke

I Jungshoved Kirke blev der i 2018 indsamlet i alt 2.631,50 Kr., som er blevet tildelt følgende:

Det Danske Bibelselskab: 250 Kr. fra Nytårskollekterne; Julekurven v/fr. Bettina Ellegård Jensen,

Rødegårdsvej 37, 4720 Præstø: 1.081,50 Kr. fra Forårsindsamlingerne og Høstgudstjenesten; Danske Sømands- og Udlandskirker: 500 Kr. fra Efterårsindsamlingerne; Børnesagens Fællesråd: 800 Kr. fra Juleindsamlingerne.

Jungshoved Menighedsråd vil gerne takke alle, der har bidraget til indsamlingerne

Ting ta'r tid!

I 1954 klagede organist, sognepræst og menighedsråd til den kirkelige øvrighed over, at Jungshoveds orgel var i en meget dårlig stand. Det peb og hylede i mekanismen, når der blev spillet til salmesangen i kirken. Strengene, der skulle løfte klapperne op for luft til piberne, var slidte, gik sejt i ledene og sprang til tider, når der blev spillet på orglet, hvorved der pludselig manglede toner.

Orgelbyggere fra nær og fjern blev tilkaldt for at afhjælpe situationen, men de meddelte, at orglets stand var så dårlig, at reparation næsten ikke var mulig! Så i 1955 begyndte man at få tilbud på et nyt orgel. Dette var en langstrakt affære, så da man nåede frem til sidst i 1968, havde man fået tilladelser, tilbud og tegninger klar, så man i 1969 kunne indvie det nye orgel med fem manualer. Der er senere tilbygget to manualer, det sidste i 1982.

Alt sammen vil den 3. oktober blive fejret med fortællinger om orglet af en orgelbygger/organist, der også giver en koncert på orglet.

Program for denne aften vil komme i arrangementsfolderen til september. ♦

Menighedsrådet

*Fru Nørskov ved det gamle orgel.
Foto: Toxværd*

Kommende Arrangementer

Når sygdom bliver ulidelig – om aktiv dødshjælp og det etiske

Foredrag ved Ole Hartling

Præstegården i Allerslev, onsdag 24. april, kl. 19.00

Livsmød i sorgen – at være forladt og leve videre

Foredrag ved forfatter og sygeplejerske Rita Nielsen

Rejsestalden ved Jungshoved Kirke, torsdag 2. maj kl. 19.00

Forårskoncert med New Organ Trio

Allerslev Kirke, onsdag 8. maj, kl. 19.30

Koncert med Kaya Brüel og Ole Kibsgaard

Jungshoved Kirke, tirsdag 28. maj kl 19. 00

Oplev en stemningsfuld koncert med en af landets dejligste stemmer.

Koncerten er gratis – men da der er begrænset plads i Jungshoved Kirke, foretages pladsreservering i kirken efter først til mølle-princippet. **Seneste reservation til koncerten er 21. maj kl. 12.00.**

Pladsreservering kan ske på mail til bent10101950@gmail.com eller SMS 24 80 08 32. Der udsendes bekræftelse på pladsreserveringen efter sidste tilmeldingsfrist.

Menighedsrådene i Udby, Ørslev, Allerslev og Jungshoved

Morgenandagt og morgensang i kirken – Cykeltur Jungshoved Rundt Søndag 2. juni 2019 kl. 9.30

Se omtale side 35

Kommende arrangementer fortsat fra forrige side:

Kirkevandring

Søndag 16. juni 2019

- en dag ud i naturen fra Allerslev Kirke til Jungshoved Kirke

Som noget nyt vil vi her til sommer invitere alle interesserede til at deltage i en mellemting mellem kirkebesøg og en gåtur ud i naturen.

Vi begynder med morgensang i Allerslev Kirke kl. 9.00, hvorefter vi går over i præstegården til en kop morgenkaffe/te. Herefter går vi ud mod Rekkendeskoven og holder en kort andagt midt i skoven og ender til sidst i Jungshoved Kirke. Dagen slutter med frokost i Rejsestalden.

Deltagelse er gratis, og det er ikke nødvendigt at tilmelde sig. Har man brug for det, så vil 'Frøen' i dagens anledning være en slags ledsagevogn for dem, for hvem turen måtte forekomme lidt lang. Vi håber, at både vejret og Vorherre er med os.

Allerslev og Jungshoved menighedsråd

Strikkeklub i konfirmandstuen

Som et nyt initiativ er vi begyndt med en strikkeklub i konfirmandstuen i Præstegården, Rekkendevej 39, 4720 Præstø.

Det foregår torsdage i lige uger kl. 14–16.

Om du vil strikke, hækle eller måske brodere til dig selv eller strikke fx dåbsklude til de to kirkers dåbsbørn, det er helt op til dig. Kirken kan betale garn til dåbsklude. Skulle det knibe med strikkelysten en dag, så er det også acceptabelt, at det bliver til mest snak. Hvis du ikke er så erfaren i at strikke, så kan du få lidt hjælp af de andre fremmødte.

Da det er meget svært at vide, hvor mange der kommer, så tager vi indtil videre selv kaffe/te og kage med. Måske laver vi en kaffe- og kageordning.

Alle er velkomne. Hvis du er ny i området, så er det en god mulighed for at møde nye mennesker til en snak over strikketøjet.

Vel mødt

Ninna Pindstrup

Praktiske oplysninger

Fødsel: Jordmoderen sender automatisk besked om en fødsel til sognepræsten i det sogn, hvor man bor. Sognepræsten registrerer fødslen, og moderen får besked i sin e-boks. Er moderen gift, registreres manden samtidig som faderen.

Er forældrene ikke gift, skal faderen via borger.dk afgive en Omsorgs- og ansvarserklæring. Den skal være indtastet inden for 14 dage efter fødslen. Er det ikke sket, bliver faderskabet afgjort af statsforvaltningen.

Dåb: Et barn skal have et navn senest seks måneder efter fødslen enten ved dåb i kirken eller ved navngivning. Ønsker man sit barn døbt, henvender man sig til den præst i hvis sogn, man ønsker sit barn døbt. Ved en dåb skal der være en gudmor eller -far samt mindst to faddere ud over evt. forældrene. Forældrene må gerne være skrevet op som faddere.

Ønsker man ikke sit barn navngivet ved dåb, skal man via borger.dk indtaste det ønskede fulde navn for sit barn. Herefter indføres navnet i kirkebog og folkeregister, og man får besked i sin e-Boks.

Dåbsattest: Kan rekvireres hos nærmeste sognepræst eller kordegnekon-tor, uanset hvor man er døbt.

Vielse: Aftales med sognepræsten. Inden vielsen skal man via borger.dk udfylde en ægteskabserklæring. Kommunen udfylder herefter en prøvelsesattest, som sendes til den pågældende sognepræst.

Dødsfald: Besked om dødsfald retter man til sognepræsten oftest via en bedemand. Bisættelse og begravelse aftaler man med præsten. Desuden er der mulighed for, at man kan få afdødes aske spredt ud over åbent hav.

Vigtigt: Hvis man ikke ønsker at benytte sig af de digitale muligheder, kan man på borger.dk printe almindelige papirblanketter ud, som man så udfylder.

Yderligere vejledning kan man få hos sognepræsten.

Henvendelse i øvrigt til sognepræst Torben Møllenbach, Rekkendevej 39, Allerslev, 4720 Præstø, tlf. 55 99 60 17. Mail: tom@km.dk. Træffetid: Alle dage efter aftale.

Mandag: Fridag for præst og personale, og desuden er kirken lukket for kirkelige handlinger.

Øvrige telefonnumre findes på næste side

Praktiske oplysninger

Adresser og telefonnumre:

Begge sogne

Torben Møllenbach

Allerslev Præstegård

Træffetid: Alle dage efter aftale. Tlf.:

55 99 60 17 og på mail: torm@km.dk.

Mandag: Fridag for præst og personale, og kirken er lukket for kirkelige handlinger.

Organist Elena Stilling

21 26 66 08

Kirkesanger Bodil Agerbo

25 14 07 94

Kasserer

Regnskabsfører Anne-Lise Nielsen

Faxe Ladeplads

24 25 11 51

Allerslev

Graver Leo de Jong

55 99 61 68

Træffetid: Tirsdag-fredag 12-12.30

Menighedsrådsformand

Tove Grundtvig

55 99 60 92

Kirkeværge

Camilla Dammegaard

22 37 57 36

Jungshoved

Graver Poul Hansen

55 99 90 99

Træffetid: Tirsdag-fredag 12-12.30

Menighedsrådsformand

Eli Frandsen

55 99 91 99

e-mail: elifrandsen@yahoo.dk

Kirkeværge Bent Pedersen

24 80 08 32

www.jungshovedkirke.dk

Kirkebil

I begge kirker har vi det sådan, at der altid er mulighed for at få en kop kaffe (eller te) og en snak efter højmessen. Kirkebilen kører til alle højmesser, dvs. gudstjenester kl. 10.30. Er der kun én gudstjeneste i pastoratet (Allerslev og Jungshoved sogne), kører kirkebilen til denne uanset tidspunkt.

Kirkebilen kan også bestilles til alle kirkelige arrangementer i Allerslev Præstegård og Jungshoved Rejsestald. Det koster 5 kr. at benytte kirkebilen, der kører fra begge sogne og fra Præstø. Man skal tilmelde sig dagen før inden kl. 12 hos Dan Taxi Vordingborg, 70 25 25 25 eller 88 70 06 40.

Delebussen "Frøen" kører til gudstjenesterne kl. 10.30 i Jungshoved Kirke for de, som ønsker det. Tilmelding er nødvendig på tlf: 24 80 08 32, **gerne på sms**, senest på dagen inden kl. 09.00. Afgang fra hjemmet ca. 9.45, og tilbagekørsel ca. 12.15 (efter kaffen). Pris for deltagelse i kørslen er kr. 0,00.

Jungshoved Menighedsråd

GUDSTJENESTER

Dato	Jungshoved	Allerslev
Fastelavn 3. mar.	10.30	Ingen
1.s.i fasten 10. mar.	Ingen	9.00 Jesper Bo Blomgren
2.s.i fasten 17. mar.	10.30	9.00
3.s.i fasten 24. mar.	9.00	10.30
Midfaste 31. mar	10.30 Konfirmandernes gudstjeneste	Ingen
Midfaste 7. apr.	Ingen	9.00 Jeper Bo Blomgren
Palmesøndag 14. apr.	Ingen	10.30
Skærtorsdag 18. apr.	10.30	9.00
Langfredag 19. apr.	10.30	Ingen
Påskedag 21. apr.	9.00	10.30
2. påskedag 22. apr	10.30	Ingen
1. s.e. påske 28. apr.	Ingen	Ingen
2. s.e. påske 5. maj	10.30 Konfirmation	Ingen
3. s.e. påske 12. maj	Ingen	10.30 Konfirmation
Bededag 17. maj	10.30	9.00
4.s.e. påske 19. maj	Ingen	10.30
5.s.e. påske 26. maj	10.30	9.00
Kr. himmelfart 30. maj	Ingen	10.30
6.s.e. påske 2. juni	9.30 Andagt – Jungshoved rundt på cykel	10.30
Pinsedag 9. juni	10.30	9.00
2. Pinsedag 10. juni	Ingen	10.30
Trinitatis 16. juni	10.30 Kirkevandring	9.00 Kirkevandring
1.s.e. Trinitatis 23. juni	20.00	10.30
2. s.e. Triniatis 30. juni	Ingen	9.00 Jesper Bo Blomgren

JUNGSHOVEDKALENDER forår 2019

Mandag 4. mar.	Kl. 19.00. Pensionistforeningens bankospil. Forsamlingshuset
Mandag 4. mar.	Kl. 19.00. Dialogmøde med politikerne. Skolen
Tirsdag 5. mar.	Kl. 19.30. Foredrag. Udviklingen i Estland. For. NORDEN. Skolen
Fredag 8. mar.	Kl. 18.00. Fritidsfiskerforeningens generalforsamling. Skolen
Søndag 10. mar.	Kl. 19.00. Sange og liturgi. Kirken
Tirsdag 19. mar.	Kl. 19-21. Syng sammen-aften. Skolen
Torsdag 21. mar.	Kl. 18-21. Lokalrådets generalforsamling og borgermøde om byfornyelse. Skolen
Torsdag 21. mar.	Kl. 19-21. Foredrag om Skoleskibet Danmark. For. NORDEN. Skolen
Onsdag 27. mar.	Kl. 13.00. Travetur. Mødested Stavreby havn
Torsdag 28. mar.	Kl. 17.45-19.00. Spiseklub. Skolen
Søndag 31. mar.	Kl. 10-12. Affaldsindsamling på Jungshoved. Start Skolen
Mandag 1. apr.	Kl. 14.00. Foredrag ”Med en lap om halsen”, For. NORDEN. Skolen
Mandag 1. apr.	Kl. 16.00. Pensionistforeningens Generalforsamling. Forsamlingshuset
Mandag 1. apr.	Kl. 19.00. Pensionistforeningens bankospil. Forsamlingshuset
Onsdag 10. apr.	Kl. 10-14. Arbejdsdag på skolen
Lørdag 13. apr.	Kl. 10-14. Åbent hus. Skolen
Søndag 14. apr.	Kl. 19.00. Sangaften. Jungshoved Kirke
Torsdag 18. apr.	Kl. 10-13. Påsquesjov i Rejsestalden
Onsdag 24. apr.	Kl. 19.00. Foredrag ”Aktiv Dødshjælp og det etiske”. Allerslev Kirke
Torsdag 25. apr.	For. NORDEN. Forskningens døgn. Skolen
Torsdag 2. maj	Kl. 19.00. Foredrag ”Livsmod i sorgen”. Rejsestalden
Onsdag 8. maj	Kl. 19.30. Forårskoncert med New Organ Trio. Allerslev Kirke
Fredag 10. maj	Midt på dagen. Off. åbning af naturgenopretningsprojekt i Sortemose. Se side 14-15
Mandag 13. maj	Kl. 10-12. Lille gåtur max. 2 km Jungshoved Kirke og Slotsbanke
Torsdag 16. maj	Kl. 19-21. Tur til Bønsvig skov og strandenge. Mødested, se i bladet
Tirsdag 21. maj	Kl. 7.30. Pensionistforeningens forårsudflugt til Ærø
Mandag 27. maj	Kl. 10-12. Lille gåtur max. 2 km Naturområde Sydgården
Tirsdag 28. maj	Kl. 19.00. Koncert m/Kaya Brüel og Ole Kibsgård. Jungshoved Kirke. Entre.
Onsdag 29. maj	Pensionistforeningens udflugt til Bakken og Cirkusrevyen
Søndag 2. jun.	Kl. 9.00. Cykeltur Jungshoved rundt. Morgenkaffe i Rejsestalden
Søndag 16. jun.	Kl. 9.00. Kirkevandring. Start i Allerslev Kirke
Søndag 16. jun.	Kl. 10-12.30. Vilde blomsters dag i Rævhølm mose
Onsdag 19. jun.	Kl. 19-21. Vilde blomsters dag i Rævhølm mose

GUDSTJENESTER

Se venligst forrige side